

Bakalářská práce

Informovanost rodičů o povinném a nepovinném očkování kojenců a dětí

Studijní program:

B0913P360030 Všeobecné ošetřovatelství

Autor práce:

Kristýna Horáková

Vedoucí práce:

Mgr. Andrea Vávrová, Ph.D.

Fakulta zdravotnických studií

Liberec 2023

Zadání bakalářské práce

Informovanost rodičů o povinném a nepovinném očkování kojenců a dětí

<i>Jméno a příjmení:</i>	Kristýna Horáková
<i>Osobní číslo:</i>	D20000155
<i>Studijní program:</i>	B0913P360030 Všeobecné ošetřovatelství
<i>Zadávající katedra:</i>	Fakulta zdravotnických studií
<i>Akademický rok:</i>	2022/2023

Zásady pro vypracování:

Bakalářská práce předloží výsledky dotazníkového šetření realizovaného ve vybraných ambulantních zařízeních pro děti a v komunitě Libereckého kraje. Cílovou skupinou šetření budou rodiče dětí do 15 let věku. Uvedené výsledky by měly vést k optimální edukaci rodičů s ohledem na zjištěné nedostatky v informovanosti.

Cíle práce:

1. U rodičů dětí do 15 let věku posoudit znalost infekcí preventabilních doporučeným očkováním.
2. Zjistit, co u rodičů rozhoduje o ne/využití vakcíny doporučeného očkování (obavy z infekce, cena vakcíny, obavy z vedlejších účinků vakcíny..)
3. Zjistit, jaký zdroj informací o vakcínách doporučeného očkování rodiče nejčastěji využívají.
4. Posoudit, jaké obavy z očkování u rodičů převažují.
5. Zjistit, které nejčastější mýty (vědeckými studiemi nepodložené informace) o očkování mezi rodiči kolují.

Teoretická východiska:

Jako v matematice existuje plus a minus, stejně tak se dělí rodiče na příznivce a odpůrce očkování dětí. Důvody jsou někdy pochopitelné: nízká informovanost rodičů anebo nezájem se v této oblasti edukovat. V případech některých vakcín vzrůstají tendence rodičů těmito vakcínami neočkovat (např. u vakcín proti polioviru, spalničkám apod) a to vzhledem k ojedinělým popsáním vedlejších účinkům vakcín anebo nízké informovanosti rodičů.

Výzkumné předpoklady / výzkumné otázky:

1. Předpokládáme, že u zastánců doporučeného očkování je vysoká informovanost o dostupných vakcínách doporučeného očkování dětí.
2. Předpokládáme, že rodiče získávají nejvíce informací o doporučeném očkování a jeho vakcínách nejčastěji z internetu a médií.
3. Předpokládáme, že o využití konkrétní vakcíny doporučeného očkování u rodičů nerozhodují obavy z případných nežádoucích účinků vakcíny.
4. Předpokládáme, že odpůrci pravidelného očkování nevyužívají odborné zdroje informací.
5. Předpokládáme, že pediatr rodičům nevěnuje (nebo nemůže věnovat) dostatek času na konzultace o očkování.

Metoda: Kvantitativní

Technika práce, vyhodnocení dat:

Polostrukturovaný dotazník, získané informace budou vyhodnoceny a zpracovány do tabulek a grafů.

Místo a čas realizace výzkumu:

Česká Republika, září – listopad 2022

Vzorek:

Respondenti: Rodiče dětí do 15 let

Počet: 200 dotazníků

<i>Rozsah grafických prací:</i>	5
<i>Rozsah pracovní zprávy:</i>	50-70
<i>Forma zpracování práce:</i>	tištěná/elektronická
<i>Jazyk práce:</i>	čeština

Seznam odborné literatury:

- BUCHWALD, Gerhard. 2003. Očkování – obchod se strachem. Praha: Alternativa. ISBN 80-85993-76-7.
- CABRNOCHOVÁ, Hana et al. 2020. Očkování u dětí: motolské pediatrické semináře 5. Praha: Galén. ISBN 978-80-7492-463-7.
- EUROPEAN CENTRE FOR DISEASE PREVENTION AND CONTROL. 2012. Let's talk about protection: Enhancing childhood vaccination uptake. Stockholm. World Health Communication Associates. European centre for disease prevention and control. DOI 10.2900/573817. Dostupné také z: <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/media/en/publications/Publications/lets-talk-about-protection-vaccination-guide.pdf>
- JANDA, Jan. 2015. Očkování dětí a dorostu – alternativní rodiče, odpůrci očkování. *Tempus medicorum*. 24(4), 16-17. ISSN 1214-7524.
- MAŤÁKOVÁ, Kateřina. 2011. Informovanost rodičů o prospěšnosti očkování dětí. Česká Budějovice. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta. Dostupné také z: <https://theses.cz/id/lpogpw/>
- NEDBALOVÁ, Martina. 2018. Názory dospělé populace na povinné a nepovinné očkování v ČR. Česká Budějovice. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta. Dostupné také z: https://theses.cz/id/wifw0t/#panel_text
- PETRÁŠ, Marek. 2015. Co by měli rodiče vědět o očkování: pravidelná očkování, dobrovolná očkování, doporučená očkování. Praha: Švejnhová a přátelé. ISSN 1214-486X.
- SEARS, Robert W. 2014. Kniha o očkování: jak se správně rozhodnout ve prospěch svého dítěte. Praha: Argo. ISBN 978-80-257-0935-1.
- SIKOROVÁ, Lucie a Romana KROCZKOVÁ. 2010. Informovanost rodičů o nepovinném očkování dětí. *Pediatric pro praxi*. 11(4), 264-266. ISSN 1213-0494. Dostupné také z: <http://www.pediatricpropraxi.cz/pdfs/ped/2010/04/13.pdf>
- STELŠOVSKÁ, Adéla. 2018. Očkování. Plzeň. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta zdravotnických studií. Dostupné také z: https://theses.cz/id/ykzfbe/#panel_text
- STRUNECKÁ, Anna. 2012. Varovné signály očkování. Blansko: Almi. ISBN 978-80-87494-04-2.

Vedoucí práce: Mgr. Andrea Vávrová, Ph.D.
Fakulta zdravotnických studií

Datum zadání práce: 25. října 2022
Předpokládaný termín odevzdání: 5. května 2023

L.S.

prof. MUDr. Karel Cvachovec, CSc.,
MBA
děkan

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Jsem si vědoma toho, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má bakalářská práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědoma následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

Rozhodnutí o žádosti studenta

Jiný typ žádosti, uveďte se cílem žádosti ručně

Jméno a příjmení: Kristýna Horáková

Osobní číslo: D20000155

Datum podání žádosti: 30.05.2023

Rozhodnutí děkana ze dne 08.06.2023 :

VYHOVĚL

Odůvodnění poučení

Rozhodnutí nemá odvolání.

Rozhodnutí děkana ze dne

NEUVEDENO

Odůvodnění:

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Jsem si vědoma toho, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má bakalářská práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědoma následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

29. listopadu 2023

Kristýna Horáková

Poděkování

Jako první, bych ráda poděkovala paní Mgr. Andree Vávrové, Ph.D., kterou jsem si vybrala a jsem velice ráda, že byla mou vedoucí bakalářské práce, během celého procesu psaní bakalářské práce mi byla oporou a vždy nápomocna. Dále bych ráda poděkovala všem, kteří věnovali svůj čas vyplněním dotazníku, a já mohla zrealizovat tento výzkum. A na závěr poděkování patří všem lidem, kteří semnou byli po čas celého studia, na které jsem se mohla obrátit, kteří stáli při mně a podporovali mě. Děkuji.

ANOTACE

- Autor:** Kristýna Horáková
- Instituce:** Fakulta zdravotnických studií technické univerzity v Liberci
- Název práce:** Informovanost rodičů o povinném a nepovinném očkování kojenců a dětí
- Vedoucí práce:** Mgr. Andrea Vávrová, Ph.D.
- Počet stran:**
- Počet příloh:**
- Rok obhajoby:** 2024
- Anotace:** Bakalářská práce se zaměřuje na to, zda mají rodiče přehled o vakcínách povinných a nepovinných. Také se zabývá tím, proč popřípadě rodiče odmítají očkování a jaké jsou jejich důvody neočkovat své děti. Teoretická část se zaměřuje na mýty, které se okolo očkování šíří a následně jejich odborné vyvrácení. Výzkumná část bakalářské práce byla vyhodnocena z výsledků kvantitativního výzkumu za pomoci dotazníkového šetření.
- Klíčová slova:** Děti, očkování, informovanost, infekce, rodiče, antivaxer, vakcína, nežádoucí účinky, riziko, prevence, imunitní odpověď.

ANNOTATION

Author: Kristýna Horáková

Institution: Faculty of Health Studies, Technical University of Liberec

Title: Parental awareness of mandatory and recommended vaccination of children between 0 and 15 years

Supervisor: Mgr. Andrea Vávrová, Ph.D.

Pages:

Apendix:

Year: 2024

Annotation: The bachelor's thesis focuses on whether parents have an overview of mandatory and optional vaccines. It also deals with why parents refuse to vaccinate and what their reasons are for not vaccinating their children. The theoretical part focuses on the myths that are spreading around vaccination and their professional refutation. The research part of the bachelor's thesis was evaluated from the results of quantitative research with the help of a questionnaire survey.

Key words: Children, vaccination, awareness, infection, parents, antivaxer, vaccine, side effects, risk, prevention, immune response.

Obsah

Zadání bakalářské práce.....	2
Prohlášení.....	7
Seznam symbolů a zkratk	13
1 Úvod.....	14
2 Teoretická část	16
2.1 Očkování	16
2.1.1 Imunitní systém.....	16
2.1.2 Vliv očkování na imunitní systém	17
2.2 Průběh očkování.....	17
2.2.1 Uložení vakcín	17
2.2.2 Příprava na očkování	18
2.2.3 Péče při aplikaci.....	18
2.2.4 Péče po očkování	18
2.2.5 Očkování a jeho reakce.....	19
2.2.6 Hlášení nežádoucích reakcí	19
2.2.7 Kontraindikace neboli, proč nemůžeme očkovat?.....	20
2.3 Mýty	21
2.3.1 Mýtus – nedostatečné testování vakcín	21
2.3.2 Mýtus – Nežádoucí účinky a jejich hlášení	22
2.3.3 Mýtus – Vakcína se přeceňuje, není tak účinná.....	22
2.3.4 Mýtus – Očkování proti nemocem, které už neexistují	24
2.3.5 Mýtus – Za snížení onemocnění může hygiena, ne očkování	25
2.3.6 Mýtus – Vakcíny obsahují škodlivé látky pro organismus.....	25
2.3.7 Mýtus – Vakcíny způsobují jiná onemocnění (alergie, astma, autismus)	26
2.3.8 Mýtus – Vakcíny představují rizika pro dětský imunitní systém	28
3 Praktická část	29

3.1 Cíle a výzkumné předpoklady.....	29
3.2 Metody	30
3.3 Analýza výzkumných dat.....	31
3.4 Vyhodnocení cílů a výzkumných otázek/předpokladů	52
4 Diskuze	58
5 Návrh doporučení pro praxi.....	60
6 Závěr	61
Seznam použité literatury	63
Seznam tabulek/grafů	69
Seznam příloh	70
Příloha A: Dotazník.....	71
Příloha B: Edukační letáček s mýty	78

Seznam symbolů a zkratek

Symboly a zkratky jsou řazeny dle abecedy.

BBC	British Broadcasting Corporation
ČR	Česká republika
ČSL JEP	Česká vakcinologická společnost Jana Evangelisty Purkyně
EMA	European Medicines Agency
FDA	Food and Drug Administration
CGD	Chronic Granulomatous Disease
HIV	Human Immunodeficiency Virus
HPV	Lidský papilomavirus
MMR	Meales, Mumps, Rubella
SCID	Severe Combined Immunodeficiency Disease
SPC	Souhrnný příbalový leták
SÚKL	Státní ústav pro kontrolu léčiv
SZÚ	Státní zdravotní ústav
USA	United States of Amerika
WHO	World Health Organization

1 Úvod

Tato bakalářská práce se zaměřuje na informovanost rodičů o povinném a nepovinném očkování dětí do 15 let, dále se podrobněji bude zabývat důvody, proč někteří rodiče odmítají své děti očkovat ať už povinným nebo nepovinným očkováním.

Přínos očkování pro každého z nás je snadno doložitelný poklesem či vymýcením infekčních onemocnění, jejich následků nebo úmrtí. Pouze díky očkování jsou pod kontrolou onemocnění, jako je například záškrť, černý kašel, tetanus, dětská přenosná obrna, zarděnky, a jiné. Lidé mají často větší obavu z vakcíny než z onemocnění, ta většinou převládá a tito lidé často vyhledávají informace, které jdou proti očkování a vůbec se nezaměřují na argumenty, které jsou snadno dohledatelné, oni vlastně nechtějí toto číst. Tyto argumenty nejsou ověřené a často se úmyslně šíří mýty.

Ve světě internetu a sociálních sítí, je toto téma velice rozšířeno a dělí se na ty, kteří své děti očkují a ty, kteří jsou zásadně proti. Na sociálních sítích se dají dohledat různé skupiny, které se nazývají „STOP Očkování DĚTÍ!“ a v těchto skupinách se můžeme dočíst spousta názorů, důvodů nebo dokonce petic, proč se lidé rozhodnou své potomky neočkovat, proč stát trestá ty, kteří odkládají očkování svých potomků, nebo je trestají zákazem vstupů na určitá místa. Je také spousta skupin, v nichž jsou rodiče dětí, kteří si naopak předávají své zkušenosti a informace ohledně nemocí svých dětí a diskutují, nemají razantní názor – neočkovat ale spíše se snaží získat nové informace a jsou otevření novým názorům.

Potřeba se zabývat tématem očkování je na místě a možná právě díky nedostatku informací pro rodiče ze stran pediatrů, nebo díky jejich nezájmu či výše zmíněným sociálním sítím, je důležité, aby se těmito otázkami zabývalo více lidí a očkování nebylo pro spoustu lidí věc, o které neví, možná někteří spoléhají na pediatra, který jim vše vysvětlí a bude povinné očkování hlídat na základě pravidelných prohlídek. U doporučeného očkování je důležitá právě komunikace pediatra s rodiči a nabídnout možnost a informace o těchto vakcínách, protože ne každý rodič tyto informace má od koho získat nebo je nevyhledává intenzivně sám.

V dnešní době, možnosti internetu je velice snadné se dostat k různým informacím. Během několika minut si dokážeme ověřit jakákoliv tvrzení, ať už je pravdivé či ne. Jak už to, tak bývá, často se šíří informace, které jsou pro spoustu lidí senzace ať už v dobrém nebo špatném, nejsou podloženy kvalitními zdroji a ne každý,

kdo je čte, si jejich pravost ověří a bohužel tímto se často šíří dezinformace a polopravdy týkající se nejen očkování, vakcín a jejich účinnosti.

Nejdůležitější postavou v informovanosti rodičů o povinných a nepovinných očkování je samozřejmě pediatr, se kterým se rodič setká a kterému by měl důvěřovat, měl by být tzv. na stejné vlně. V dnešní době, kdy jsou pediatři vytížení, je důležitá i role sestry, která může a často předává informace, o které se rodiče zajímají. Je potřebné, aby sestry v pediatrických ordinacích měly znalosti o vakcínách a mohly poskytnout rodičům informace, ujistit je v jejich rozhodnutí nebo naopak vyvrátit mýty, které je přesvědčily o tom své dítě neočkovat.

2 Teoretická část

2.1 Očkování

Očkování, vakcinace nebo aktivní imunizace je lékařský výkon, který aktivuje imunitní systém člověka, proti infekčním onemocněním. Každá země má daný seznam očkování, ať už povinných nebo doporučených očkování zvláště pro děti i dospělé. Očkování je nejúčinnější preventivní opatření proti infekčním onemocněním. Očkování je podobné přirozené infekci, kdy se vytváří obranné protilátky. Hlavním cílem očkování je chránit člověka před ohrožujícím infekčním onemocněním a popřípadě jejich následky (Česká vakcinologická společnost ČLS JEP a Státní zdravotní ústav, 2023).

2.1.1 Imunitní systém

Imunitní systém je pro tělo nezbytnou bariérou proti vnějším podmínkám. Tím nejdůležitějším úkolem imunitního systému je udržovat tělo v bezpečí před onemocněním tedy chránit před exogenními a endogenními škodlivinami a v co nejkratší době se s tímto vypořádat.

Imunita, díky obranyschopnosti pozná exogenní škodliviny a ochrání organismus před patogenními mikroorganismy a jejich toxiny. Jednou z funkcí imunitního systému je také rozpoznat všechny endogenní antigeny a likvidovat staré, poškozené a nádorové buňky (Hladík, 2014).

Imunitní systém rozdělujeme na specifický imunitní systém a nespecifický imunitní systém. Nespecifický imunitní systém nebo také přirozená imunita je již vrozená a uchovaná v DNA každého jedince. Funkcí nespecifické imunity je rozeznat molekuly, které se nachází na bakterii, na jejím povrchu, ty jsou základními receptory přirozené imunity, ta rozezná nebezpečné, cizorodé mikroorganismy nebo nepatogenní mikroorganismy. Imunita toleruje nepatogenní podněty a rozpozná patogeny. Imunita nespecifická má humorální a celulární složky. Humorální tvoří lysozym – enzym, který má antibakteriální účinky a nalezneme ho v slzách, slinách, plazmě. V celulární složce se

nachází monocyty, granulocyty, makrofágy a NK – buňky. Obě tyto složky jsou propojené a spolupracují na imunitě společně. Jako další podstatnou složkou nespecifické imunity je neimunologická bariéra, a to kůže a sliznice, kůže například chrání před vnějším a vnitřním prostředím (Hamplová, 2022).

Specifickou imunitu organismus získává až poté, co se setká a jistým antigenem. Tato imunita má také imunologickou paměť a dokáže rozeznat cizorodé látky, tyto látky rozpoznávají T–a B- lymfocyty, které mají na povrchu receptory a ty na sebe váží právě tyto antigeny (Hamplová, 2022).

2.1.2 Vliv očkování na imunitní systém

Samotné očkování je hlavně prevence proti infekčním onemocněním, očkovací látky tvoří specifickou imunitní reakci proti určitým mikroorganismům a toxinům onemocnění, se kterými se organismus daného jedince nesetkal. Právě díky tomuto procesu se posiluje imunitní systém, imunitní odpovědi se vytváří v organismu postupně a také závisí na počtu očkovacích dávek a věku očkovaného jedince (Petráš, 2002b).

2.2 Průběh očkování

2.2.1 Uložení vakcín

U každého léku či vakcíny, je vždy uveden v příbalovém letáku přehled o tom, jak se vakcína skladuje. Vakcína musí být neporušena a uchována v lednici kde je teplotní hranice 2-8 °C, přístup by měl být povolen pouze danému personálu. Očkovací vakcína nesmí přijít do kontaktu se slunečními paprsky, a nesmí zmrznout, až na výjimky, které smí být uchovány při teplotě i pod 0 °C a těmi výjimkami jsou lyofilizované vakcíny nebo živé lyofilizované vakcíny (vakcína proti spalničkám, zarděnkám a příušnicím) (Petráš, 2011b).

2.2.2 Příprava na očkování

Pro správný účinek vakcíny a snížení nežádoucích účinků očkování, je důležitá poctivá příprava dítěte před očkováním. Příprava je snadná, může se začít již v domácím prostředí, a to podáváním vitamínu C, vitamínu D a železa. Pokud je dítě kojené, je dobré, aby vitamín C užívala matka, a dítě vitamín přijme během kojení. Díky těmto domácím krokům, kdy se zlepšuje imunitní systém, je dítě správně připraveno na očkování. Důležitou součástí je samozřejmě psychický stav dítěte (Poočkování, 2023a).

2.2.3 Péče při aplikaci

Očkování, se samozřejmě provádí, pokud je dítě plně zdravé, nemá žádné infekční, imunitní, kožní ani neurologické onemocnění. Často děti trápí rýma, kašel, slabé nachlazení, teploty, v tomto případě se doporučuje dítě neočkovat, toto vždy zhodnotí doktor, se kterým se případné onemocnění konzultuje. Před aplikací vakcíny, si lékař či všeobecná sestra připraví všechny potřebné pomůcky a podle informací výrobce připraví k podání. Důležitou součástí je dezinfekce místa vpichu a zachování aseptické zásady a prostředí. Před samotnou aplikací informujeme matku nebo otce o výkonu a vysvětlíme celý postup. Dítě by mělo být nejlépe klidné, a pokud si to dítě nebo matka přeje, tak v kontaktu náručí nebo kojení (Beran a Havlík, 2008).

2.2.4 Péče po očkování

Péče po očkování je podobná jako před podáním vakcíny, podávat vitamín C, vitamín D, železo. Důležitý je klidový režim, kontakt s matkou a omezit námahu. Zhruba týden se doporučuje vyhnout se cestování, návštěvám nebo prostoru s větším množstvím lidí. Dítě sledujeme, zda se neobjeví nežádoucí účinky očkování a pokud ano, snažíme se je včas zachytit (Poočkování, 2023a).

2.2.5 Očkování a jeho reakce

Imunizace je velký zásah do dětského těla a může způsobit nežádoucí účinky. Je proto důležité, aby rodič, byl poučen od dětské sestry nebo pediatra o možných nežádoucích účincích a včas na ně mohl reagovat. Právě kvůli nežádoucím účinkům se doporučuje zhruba 30 minut počkat v čekárně pod dohledem lékaře a dětské sestry, kteří popřípadě zachytí rychlou léčbu. Reakce rozdělujeme na místní a celkové, jako místní reakci považujeme zarudnutí, bolest a otok v místě vpichu. Celkovou reakcí je teplota, bolest svalů a kloubů, únava nebo trávicí potíže. Rodiče sledují tyto možné reakce, pokud se nežádoucí účinky zhoršují, je důležité situaci nepodcenit a kontaktovat lékaře (Beran a Havlík, 2008).

Reakce můžeme také rozdělit na očekávané, neočekávané a závažné. Očekávané reakce se projeví již po několika minutách a většinou do 2-3 dnů vymizí. Neočekávané reakce, svou závažností rozporují informace, které jsou dostupné o dané vakcíně. Objevují se zcela výjimečně a nejsou zatím popsány v SPC. Závažné reakce jsou ty, které mohou ovlivnit jedince po celý život a způsobit trvalé následky, velice výjimečně i smrt jedince, například epilepsie (Beran a Havlík, 2008).

2.2.6 Hlášení nežádoucích reakcí

Pokud dojde k závažné reakci, která ještě nebyla zapsána v SPC, reakce se musí nahlásit pediatrovi, který tuto informaci musí nahlásit na příslušný ústav. I samotný rodič, tuto informaci může nahlásit na Státní ústav pro kontrolu léčiv a příslušnou krajskou hygienickou stanici. Je důležité nežádoucí účinky hlásit, protože se díky tomu zlepšuje vakcína a mapují se všechny reakce na danou látku. Stejně jako každý lék, tak i každá vakcína je dodána s příbalovým letákem, kde jsou popsány informace nejen o všech kontraindikacích ale všechny důležité informace o očkovací látce (Petráš, 2011a).

2.2.7 Kontraindikace neboli, proč nemůžeme očkovat?

Stejně jako každý lék, tak i každá vakcína je dodána s příbalovým letákem, kde jsou popsány informace nejen o všech kontraindikacích ale všechny důležité informace o očkovací látce. Kontraindikace, důvod, proč nemůžeme očkovat? Jednou z častých kontraindikací očkování je určitá alergie proti dané vakcíně nebo jedné z jejích složek. U osob, které jsou více citlivé, může vyvolat reakci látka streptomycin, kterou nalezneme ve vakcíně proti dětské obrně, želatina v MMR vakcíně, nebo kvasnice, které jsou ve vakcíně proti hepatitidě B (Petráš, 2002a).

Mezi další kontraindikace očkování patří snížená funkce imunitního systému tzv. imunodeficience, kdy se podání vakcíny musí odložit, dokonce i vynechat. Tyto stav jsou převážně vrozené, protože imunitní systém jedince nefunguje tak jak má. Například těžká vrozená imunodeficience (SCID) nebo také chronická granulomatóza (CGD), u těchto imunodeficiencí chybí závažné části imunitního systému, který nemůže fungovat dobře. Stejně jako tyto imunodeficience, tak i další, které existují, jsou pouze výjimečné a jsou vzácné. Jako častější imunodeficience, jsou imunodeficience získané. Ty mají často pacienti s infikovaným virem HIV (virus lidské imunitní nedostatečnosti), nebo také pacienti, kteří se léčí vysokými dávkami steroidů a onkologicky nemocní pacienti. Riziko u těchto pacientů je způsobeno tím, že jejich imunitní systém nebude schopný se vypořádat s živými infekčními patogeny v látce očkování. Takový problém, mohou způsobit vakcíny MMR nebo vakcína proti planým neštovicím (Dulla, 2021).

V těchto případech je důležité, s kým je naočkovaný člověk v blízkém kontaktu, protože například u těhotné ženy existuje riziko nakažení plodu, nebo očkovaná osoba může nakazit blízkého člověka s imunodeficiencí. Kontraindikovaná, je živá vakcína proti dětské obrně ale ta se u nás nevyužívá, ostatní živé vakcíny mohou být podány s vysvětlením rizika malého přenosu infekce. Nejdůležitější je zhodnocení výhod a rizik pro určitého pacienta. Z hlediska epidemiologického, je nejlepší a jedinou ochranou pro pacienty s imunodeficiencí proti daným nemocem, na které nemůžou být očkováni, proočkovanost populace (Poočkování, 2023b).

2.3 Mýty

V následujícím textu, bude zmíněno několik mýtů o očkování dětí, které budou následně rozvedeny a osvětleny technikou řešerše.

2.3.1 Mýtus – nedostatečné testování vakcín

Jako každý lék, tak i vakcíny, mají několik přísných procesů testování a hodnocení. Každá vakcína, která je podána pacientovi, projde čtyřmi fázemi jejího testování (Center for Drug Evaluation and Research, 2017).

Testování je velice přísné, kontroluje se bezpečnost, dávkování a kvalita na několika stovkách až tisících dobrovolníků. Tento proces testování je samozřejmě prováděn podle pravidel, pod dohledem odborníků, lékařů a všechny informace a údaje se ukládají a zaznamenávají (European Commission, 2023).

Registrace vakcín je ještě před vložení na trh pro pacienty posouzena nezávislými regulačními autoritami. FDA (Food and Drug Administration) v USA, EMA (European Medicines Agency) v Evropě a SÚKL (Státní ústav pro kontrolu léčiv) v České republice. Na internetových stránkách www.sukl.cz nalezneme přehled realizovaného klinického hodnocení pro Českou republiku (Center for Biologics Evaluation and Research, 2023; EMA, 2023).

Takto si fungování medicíny představuje MUDr. Daniel Dražan „*Medicína je jedním z vědeckých oborů, které se nikdy nezastaví, vždy bude co objevovat. V každém vědeckém oboru je tedy vždy nutné vycházet z jeho nejmodernějších poznatků. A podle nejnovějších vědeckých poznatků je očkování jedním z nejdůležitějších objevů v oblasti prevence a je jednoznačně bezpečnější očkovat správného jedince správnou vakcínou, než ho neočkovat*“ (Wildová, 2016).

2.3.2 Mýtus – Nežádoucí účinky a jejich hlášení

Jak se snadno dá dohledat, tak je zákonem stanová povinnost pro všechny zdravotnické pracovníky hlásit každý případ vedlejších účinků nejen vakcín ale také všech léčiv. Toto se týká samozřejmě nejvíce a nejčastěji lékařů, kteří by měli nebo jsou povinni hlásit každý závažný nebo nečekaný nežádoucí účinek, který ve své ordinaci či ve své praxi zaznamenali. Tyto údaje, jsou zaznamenávány a shromažďovány u nás v České republice ve Státním ústavu pro kontrolu léčiv (SÚKL). Tuto povinnost, předávat informace o nežádoucích účincích nebo podezření na nežádoucí účinek, jsou povinni hlásit i farmaceutické společnosti. Pokud ale má podezření i samotný rodič, že jeho dítě má nějaký nežádoucí účinek, může tyto informace sám nahlásit online přes formulář, který nalezne na internetových stránkách www.olecich.cz (van jw, 2022).

2.3.3 Mýtus – Vakcína se přeceňuje, není tak účinná

Vakcíny a jejich účinek, stejně jako všechny nově vyvinuté léky jsou velmi přísně hodnoceny. Než je vakcína dostupná na trhu, tedy než se smí podat pacientovi, probíhá testování v několika fázích. (Asociace inovativního farmaceutického průmyslu, 2020).

Účinky vakcín, samozřejmě můžeme sledovat v praxi, a to například snížení výskytu záškrtu nebo tetanu v České republice (Státní zdravotní ústav, 2023).

Jako dalším příkladem je vymýcení pravých neštovic, především díky očkování a díky Světové zdravotnické organizaci (WHO). O vymýcení, tohoto onemocnění, které v průběhu 20. století mělo za následek 300–500 milionů úmrtí po celém světě, se zasloužili i čeští epidemiologové a to například prof. Mudr Karel Raška (Dvořáček, 2023).

Často se uvádí, že například vakcína proti obrně není tak účinná, jak by měla být, což není úplná pravda, protože problémem je to, že se občas vir zvrhne a u očkováných jedinců způsobí obrnu. Je dokázáno, že ihned po zahájení vakcinace proti obrně frekvence výskytu obrny v několika rozvinutých zemích značně klesla. Dokonce v roce 1961 Československo bylo první zemí v celém světě, kde byla obrna vymýcena na národní úrovni, a to hlavně díky masovému očkování dětí (Vaništa, 2021).

Největší úsilí o globální vymýcení měly mezinárodní organizace jako například, Světová zdravotnická organizace a UNICEF, a to v roce 1988, u nás v Evropě byla obrna vymýcena až v roce 2002 ale i dnes najdeme státy, kde se obrna nachází a to třeba Nigérie v Africe nebo Pákistán a Afghánistán v Asii (WHO, 2023a; Rozsypal, 2019).

Další zpochybňovanou vakcínou je ta, proti rakovině děložního čípku, ale zdravotnické organizace jako je například Světová zdravotnická organizace (WHO), americké Středisko pro kontrolu a prevenci nemocí (CDC), Evropská léková agentura (EMA) nebo organizace Health Canada toto očkování doporučují. Již 12 let, probíhá sledování bezpečnosti proti onemocnění HPV lidským papilomavirem, je kontrolováno mimo jiné nezávislými státními úřady, jako je například pro Evropskou unii Evropská léková agentura, pro USA je to Úřad pro kontrolu potravin a léčiv a jiné. V roce 2013 bezpečnost vakcín potvrdila i Světová poradní komise pro bezpečnost vakcín Světové zdravotnické organizace, a to hlavně díky pravidelnému sledování. Účinnost těchto vakcín, potvrzují data několika státních agentur, jako je například Evropské centrum pro kontrolu a prevenci nemocí (European Centre for Disease Prevention and Control, 2020).

A v neposlední řadě je často zpochybňovanou vakcínou, vakcína proti chřipce. Chřipka je velice infekční onemocnění, které se přenáší rychle, a to kapénkovým přenosem. Každý rok, u nás v České republice chřipku chytanou statisíce obyvatel a přibližně dva tisíce umírá, ve srovnání s dopravními nehodami je to téměř třikrát více. Chřipka může postihnout každého, nezáleží na věku, ale pravdou je, že starší osoby, děti a také osoby oslabené například nějakými chronickými onemocněními, mají horší následky nemoci. Spolehlivou prevencí proti chřipce je očkování, účinnost této vakcíny je závislá na podobnosti kmenů virů ve vakcíně, s aktuálně cirkulujícími viry. Cirkulující kmeny chřipky a složení vakcín proti chřipce určuje každoročně WHO, pokud špatně určí cirkulující kmeny, může člověk očkováný proti chřipce onemocnět jiným typem chřipky, která není obsažena ve vakcíně (Cithara lékárna, 2023).

Studie potvrzují statisticky výrazné snížení rizika hospitalizace v nemocnici, komplikace u naočkovaných osob, nebo také úmrtí na chřipku. Efekt očkování pro snížení rizika je vyšší u chronicky nemocných lidí nebo také u starších osob. U dospělých zdravých jedinců, očkování zabrání v 70–90 % onemocnění, u starších osob klesá potřeba hospitalizace v nemocnici v souvislosti s chřipkou o 30-70 % a také klesá riziko úmrtí až o 80 %. K dispozici jsou statistiky, které sledovaly vliv vyšší proočkování ve 27

zemích Evropské unie. Zohledňovaly se rizikové věkové skupiny pod 5 let věku a nad 50 let, populace s rizikovými faktory jako je například diabetes, transplantace a jiné, zdravotníci a pečovatelé. Výsledky ukázaly, že pokud by proočkovanost byla 100 %, došlo by k 51% snížení úmrtnosti. Bohužel špatné hlášení lékařů, zhoršuje statistiky o chřipce, například holandská studie z roku 1992 prokázala, že ze 100 úmrtí na chřipku, bylo hlášeno 74 jako jiná nemoc, než je chřipka. V České republice jsou vysoké standardy péče o zdraví obyvatel a každý rok je očkování proti chřipce hrazeno rizikovým skupinám a to, osobám starších 65 let, potom také pacientům po transplantaci krvetvorných buněk, po odstranění sleziny, pacientům, kteří trpí chronickým ale farmakologicky řešeným onemocněním srdce a cév, ledvin, dýchacích cest nebo diabetem. Očkování je také hrazeno lidem, kteří jsou umístěni, ve zdravotnickém zařízení dlouhodobé péče, v domovech pro osoby se zdravotním postižením, v domovech se zvláštním režimem a domovech pro seniory (Labská a Kynčl, 2021; Asociace inovativního farmaceutického průmyslu, 2023).

2.3.4 Mýtus – Očkování proti nemocem, které už neexistují

Aplikace vakcíny se neprovádí pouze tehdy, pokud je nemoc vymýcena po celém světě, to se týká pouze pravých neštovic. Pokud očkování ukončíme, bude narůstat procento populace, které nebude proti daným onemocněním chráněno. Pokud bude neočkovaný v kontaktu s onemocněním a s velkým množstvím neočkovaných lidí, mohou vzniknout podobné epidemie jako ty, které známe z historie (Asociace inovativního farmaceutického průmyslu, 2023).

Také je nutné zmínit, že je možné vymýtit infekce způsobené mikroorganismy, které se přenáší pouze přímým kontaktem z člověka na člověka, protože jsou geneticky velice stabilní. Jsou určité infekce, které jsou přenášeny také zvířaty nebo jsou způsobeny díky organismům přežívajícím v půdě – příkladem je *Clostridium tetani* -, a infekci jím způsobenou není možné vymýtit (EUC, 2020)

2.3.5 Mýtus – Za snížení onemocnění může hygiena, ne očkování

Samozřejmě na snížení výskytu onemocnění má vliv několik různých faktorů, včetně kvality hygieny. Ale jako klíčovou roli hrálo a hraje vždy očkování. Je dokázáno, že ihned po zahájení vakcinace proti obrně se frekvence výskytu v mnoha rozvinutých zemích rapidně snížila (Vaništa, 2021).

2.3.6 Mýtus – Vakcíny obsahují škodlivé látky pro organismus

Je pravdou, že vakcíny obsahují například hliník, stejně jako třeba dětské příkrmy nebo i voda, hliník je všude kolem nás. Podle výzkumů, je určena hranice, která je bezpečná pro lidský organismus, a to je maximální obsah 2 mg/kg hmotnosti na den. Dostupné modely ukazují, že množství hliníku ve vakcínách nikdy nedosahuje ani této maximální hranice. Například dětská očkování v současném očkovacím kalendáři, v průběhu prvních šesti měsíců přijme dětské tělo zhruba 2,8 – 4 mg hliníku pouze z vakcín. Ve stejném časovém období půl roku života, přijmou 10 mg hliníku z mateřského mléka a několikanásobně více z umělé dětské výživy, i tak je ale hladina hliníku pod určenou hranicí (Mitkus at al., 2011; Dvořáček, 2023).

Často se objevují mýty, které šíří informace, že vakcíny v povinných očkování v ČR obsahují životu nebezpečnou rtuť. Je důležité zmínit, že existuje více druhů rtuti jako třeba Etylртуť (sloučenina thiomersal), ta je například v některých vakcínách, proti záškrtu, dávivému kašli nebo tetanu obsažena. V posledních desetiletích se ale vědecké komunity a výrobci vakcín jejími účinky důkladně zabývali a do dnešního dne, nebyl prokázán škodlivý účinek pro lidský organismus. Vědecké studie naopak v souvislosti mezi etylrtutí a poškozením organismu dětí přímo vyvracejí. V Anglii byly provedeny dvě na sobě nezávislé epidemiologické studie, ani jedna neprokázala souvislost mezi retardací dětského vývoje, vývojovými nervovými defekty nebo poruchami chování s aplikací výše zmíněných vakcín proti záškrtu, dávivému kašli a tetanu s thiomersalem ve 2. – 4. měsíci věku dítěte (Chlíbač, 2023).

Dalším tématem je formaldehyd, nebo také zbytková antibiotika ve vakcínách. Některé z vakcín, mohou obsahovat bezpečné množství formaldehydu, protože samotný

formaldehyd se používá k výrobě vakcín, jako inaktivační prostředek k potlačení mikroorganismů nebo k zábraně mikrobiální kontaminace (Center for Biologics Evaluation and Research, 2019).

Lidskému organismu formaldehyd není cizí, je součástí lidského metabolismu a to proto, že se využívá při syntéze DNA a aminokyselin. Krev obsahuje přibližně 2,5 µg na ml krve v těle. Pokud má průměrné 2měsíční dítě 5 kg a průměrné množství krve je 85 ml/ kg by se celkové množství formaldehydu, které má dítě ve svém krevním oběhu rovnalo přibližně 1,1 mg. Toto množství je tedy nejméně 5× vyšší než množství obsažené ve vakcínách (0,2 mg). I toto je tedy důkaz, že množství formaldehydu obsaženého ve vakcínách je považováno za bezpečný (Musgrave, 2012; Children's Hospital of Philadelphia, 2019).

Antibiotika jsou samozřejmě součástí při výrobě některých vakcín, aby se zabránilo bakteriální kontaminaci. Tudíž jejich minimální množství se může objevit v některých vakcínách. Vědecké studie prokazují, že tak malé množství je zanedbatelné a není spojeno s výskytem žádných zdravotních obtíží. (Center for Biologics Evaluation and Research, 2019).

2.3.7 Mýtus – Vakcíny způsobují jiná onemocnění (alergie, astma, autismus)

Žádné vědecké poznatky o tom, že by vakcíny způsobovaly alergická onemocnění, neexistují. Alergie vznikají z důvodu genetiky, prostředí nebo i na základě životního stylu (National Centre for Immunisation Research and Surveillance, 2023).

Ve velmi ojedinělých případech, a to méně než 1 případ na 100 tisíc lidí, se mohou vyskytnout alergické reakce jako třeba problémy s dýcháním. Vážné alergické reakce jako může být třeba anafylaktický šok, se mohou vyskytnout v méně než 1 případě z milionu podaných dávek vakcín. Častější jsou vedlejší příznaky, jako je teplota, zarudnutí a bolestivost v místě vpichu. Tyto vedlejší příznaky ale v žádném případě nejsou srovnatelné s proděláním opravdové nemoci, proti které vakcína je (National Centre for Immunisation Research and Surveillance, 2023).

Tvrzení, které říká, že látky ve vakcínách způsobují autismus, jsou zapříčiněna podvrhem ze studie Andrewa Wakefielda z roku 1998 v časopise Lancet, který byl

následně vyvrácen tříletou studií britskou lékařskou komorou GMC. Autor Andrew Wakefield byl usvědčen z falzifikace a také ze zneužití mentálně postižených dětí, poté mu byla také vzata lékařská licence (Meikle a Boseley, 2010; Sanchez a Rose, 2010).

Dodnes se Velká Británie potýká s následky, které má na svědomí Andrew Wakefield. Spousta rodičů, se díky této studii rozhodlo nenechat očkovat své děti proti MMR vakcíně (spalničky, příušnice, zarděnky). V letech 2003-2004 došlo ve Velké Británii k poklesu proočkovanosti proti těmto nemocem zhruba na 80 %. Světová zdravotnická organizace uvádí, že by proočkovanost měla být 95 % (Great Britain Department of Health et al., 2005).

Tato procenta se během let projevila a začaly se opět spalničky množit, situace se během let stupňovala natolik, že v květnu 2013 ve Walesu propukla epidemie (Perry, 2023).

Tuto epidemii, zažehnal až celoplošné očkování proti spalničkám (BBC, 2013).

Vědecké důkazy o tom, že by vakcíny způsobovaly autismus, žádné nejsou, informoval Světový poradní výbor pro bezpečnost očkovacích látek, Světové zdravotnické organizace (WHO) (WHO, 2002).

Některé z vakcín, se skládají z usmrcených patogenů nebo určitých složek virů či bakterií. Stav po vakcíně, může být doprovázena horečkou, ospalostí, nevolnostmi a také lokální reakcí jako je třeba otok nebo zarudnutí v místě vpichu a jeho okolí. Tyto vedlejší účinky jsou reakce organismu na očkování a obvykle brzy ustoupí, tudíž nesouvisí s onemocněním, proti kterému je očkování podáno. Některé z vakcín, většinou ty živé patogeny mohou vyvolat jisté příznaky, které připomínají dané onemocnění. Ovšem nikdy se nejedná o ono plně rozvinuté onemocnění. Nejvíce používaným a také nejznámějším příkladem jsou spalničky. Očkovací látka proti spalničkám, obsahuje slabý, ale živý virus spalniček, může tedy vyvolat podobnou vyrážku jako spalničky zhruba u 5 % naočkovaných dětí, která se objeví přibližně jeden týden po očkování (Australian Technical Advisory Group on Immunisation, 2023).

2.3.8 Mýtus – Vakcíny představují rizika pro dětský imunitní systém

Organismus zdravého jedince má schopnost reagovat na každou infekci, se kterou se setká, to se ale netýká lidí, kteří trpí imunodeficiencí tam je organismus oslaben a je více náchylný k infekcím. Vakcína jako taková, imunitní systém neoslabuje, pokud jsou ve vakcínách viry, tak jsou pouze vakcinační a ty nejsou stejné jako viry původní. Jsou slabé, tudíž nemohou imunitní systém oslabit ani nemůže propuknout dané infekční onemocnění (Petráš, 2002b).

Imunitní systém člověka, se začíná vyvíjet již před, během a krátce po porodu, jsou tedy chráněni proti většině, závažných onemocnění. Díky matčiným protilátkám, je kojeneček chráněn nejdéle do 12 měsíců věku, během 6–12 měsíce u všech dětí vymizí. Poté je důležité, aby bylo dítě nadále chráněno očkováním. Očkovací programy a schémata každé vakcíny jsou vytvořeny s ohledem na dětský imunitní systém (Petráš, 2018).

S každou novou očkovací látkou, se sleduje také možnost podávat ji s jinou, rutinně podávanou vakcínou v jeden a ten samý čas (Petráš, 2016).

3 Praktická část

3.1 Cíle a výzkumné předpoklady

V této bakalářské práci bylo stanoveno pět výzkumných cílů a 5 výzkumných předpokladů. V následujících odstavcích, budou uvedeny konkrétní cíle a výzkumné předpoklady.

Výzkumný cíl č. 1: U rodičů dětí do 15 let věku posoudit znalost infekcí preventabilních doporučeným očkováním.

Výzkumný předpoklad č. 1: Předpokládáme, že u zastánců doporučeného očkování je vysoká informovanost o dostupných vakcínách očkování dětí.

Výzkumný cíl č. 2: Zjistit, co u rodičů rozhoduje o ne/využití vakcíny doporučeného očkování (obavy z infekce, cena, vakcíny, obavy z vedlejších účinků vakcíny..).

Výzkumný cíl č. 3: Zjistit, jaký zdroj informací o vakcínách doporučeného očkování rodiče nejčastěji využívají.

Výzkumný předpoklad č. 3: Předpokládáme, že rodiče získávají nejvíce informací o doporučeném očkování a jeho vakcínách nejčastěji z internetu a médií.

Výzkumný cíl č. 4: Posoudit, jaké obavy z očkování u rodičů převažují.

Výzkumný předpoklad č. 3: Předpokládáme, že o využití konkrétní vakcíny doporučeného očkování u rodičů nerozhodují obavy z případných nežádoucích účinků vakcíny.

Výzkumný cíl č. 5: Zjistit, které nejčastější mýty o očkování mezi rodiči kolují.

Výzkumný předpoklad č. 5a: Předpokládáme, že odpůrci pravidelného očkování nevyužívají odborné zdroje informací.

Výzkumný předpoklad č. 5b: Předpokládáme, že pediatr rodičům nevěnuje (nebo nemůže věnovat) dostatek času na konzultace o očkování.

3.2 Metody

Pro výzkum této bakalářské práce byla použita kvantitativní metoda výzkumu. Ke sběru dat, byl využit polostrukturovaný dotazník. Sběr dat, probíhal od července do října v roce 2023. Byla zvolena elektronická forma dotazníkového šetření z důvodů anonymity a možnosti oslovit širší okruh respondentů. Data byla získána prostřednictvím webové služby Google Forms.

Výzkumným vzorkem jsou rodiče dětí do 15 let, respondenti byli osloveni v určitých Facebookových skupinách pro maminky s dětmi nebo skupinách, kde si lidé předávají své zkušenosti o očkování a dětském onemocnění, respondenti pocházeli rovněž z okruhu přátel a rodin. Před začátkem vyplnění dotazníku, byl respondent ihned v úvodu srozuměn s informacemi, jako je například anonymita, téma bakalářské práce a představení autorky dotazníku. Před samotným výzkumem proběhl i předvýzkum, kdy bylo rozesláno 8 dotazníků, které ukázaly možné nepřesnosti a smysluplnost otázek v dotazníku. Po drobných úpravách u některých otázek bylo zahájeno finální rozesílání dotazníků. Finální počet rozeslaných dotazníků byl 150, nazpět se vrátilo 78 vyplněných dotazníků, celková návratnost je 52 %. V některých otázkách byly využity otevřené odpovědi, aby respondenti mohli vyjádřit názor, který se nenabízel ve výběru odpovědí.

Samotný dotazník se skládal z 18 otázek, 9 otázek bylo uzavřených a u zbylých 9 otázek byla možnost otevřené odpovědi v návaznosti na předchozí otázku, pokud si respondent nevybral ani jednu z nabízených možností, mohl uvést vlastní odpověď. U otázky č. 1, která se týkala vakcín doporučeného očkování a jejich znalost rodičů, byl výběr z několika možností a zde byly uvedeny i možnosti, které k danému tématu nepatří. Otázka č. 14, týkající se mýtu, který říká, že vakcína proti rotavirům poškozuje dětskou nosní přepážku, byla smyšlená a nepravdivá, cílem bylo zjistit, zda respondenti odpovídají relevantně a zda mají o daném tématu skutečné znalosti. Výzkum byl vyhodnocen pomocí absolutní a relativní četnosti, hodnoty byly vloženy do přehledných tabulek.

3.3 Analýza výzkumných dat

Vyhodnocení dat z dotazníkového šetření, bylo provedeno pomocí programu Microsoft Office Excel 2016 a vloženo do programu Microsoft Office Word 2016. Výsledná data jsou uváděna v celých číslech a procentech, která jsou zaokrouhlena na dvě desetinná místa.

Analýza výzkumné otázky č. 1: Zakroužkujte všechny Vám známé vakcíny infekčních onemocnění, kterým se předchází preventabilním doporučeným očkováním. (možnost více odpovědí)

Tab. 1 Vakcíny inf. onemocnění

Vakcíny infekčních onemocnění	Absolutní četnost ni [-]	Relativní četnost fi [%]
Rotarix/Rotateq	43	18,94
Synflorix/Prevenar13/Vaxneuvance	42	18,50
Bexsero	39	17,18
Varivax	22	9,69
Nimenrix, MenQuadfi	18	7,92
Havrix 720	11	4,84
Gardasil 9	10	4,40
Tetavax	27	11,89
Vaxzevria	4	1,76
FSME-IMMUN	4	1,76
Vaxigrip Tetra	4	1,76
Shingrix	3	1,32
Celkem	227	100

Dotazníková otázka č. 1 měla zjistit, zda mají rodiče přehled, jaká jsou doporučená očkování dětí. Celkem bylo vyhodnoceno 227 odpovědí. Nejvíce odpovědí bylo u vakcíny Rotarix/Rotateq a to 43 (18,94 %). O jednu odpověď méně, získala

vakcína Synflorix/Prevenar 13/Vaxneuvance a to 42 (18,50 %). 39 (17,18 %) rodičů zvolilo vakcínu Bexsero. 27 (11,89 %) rodičů uvedlo vakcínu Tetavax, 22 (9,69 %) zvolilo vakcínu Varivax. 18 (7,92 %) rodičů zvolilo vakcínu Nimenrix/MenQuadfi. 11 (4,84 %) rodičů uvedlo vakcínu Havrix 720. 10 (4,40 %) uvedlo vakcínu Gardasil 9, 4 (1,76 %) rodiče zvolili vakcíny Vaxzevria, FSME – IMMUN a Vaxigrip tetra, 3 (1,32 %) rodičů zvolilo vakcínu Shingrix.

Analýza výzkumné otázky č. 2: Kolik máte dětí?

Tab. 2 Počet dětí

Počet dětí	Absolutní četnost ni [-]	Relativní četnost fi [%]
1	23	29,48
2	29	37,20
3	16	20,51
4	7	8,97
5 a více	3	3,84
Celkem	78	100

Dotazníková otázka č. 2 ukazuje, kolik má každý respondent dětí. Celkový počet respondentů je tedy 78, z toho 23 (29,48 %) respondentů má jedno dítě, 29 (37,20 %) respondentů má dvě děti, 16 (20,51 %) respondentů má tři děti, čtyři děti má 7 (8,97 %) respondentů a 5 nebo více dětí mají 3 (3,84 %) respondenti. Konkrétní počty s procenty, jsou v tabulce uvedeny.

Analýza výzkumné otázky č. 3: Měnil se Váš názor na očkování během života s počtem dětí?

Tab. 3 Změna názoru na očkování s počtem

Změna názoru na očkování s počtem dětí	Absolutní četnost ni [-]	Relativní četnost fi [%]
Mám pouze 1 dítě a to nechávám (plánuji) očkovat doporučeným očkováním	16	20,51
Mám pouze 1 dítě a to NEnechám (plánuji nenechat) naočkovat doporučeným očkováním	7	9,00
Mám více, než 1 dítě ale doporučená očkování nevyužívá ani u jednoho z dětí	10	12,82
Mám více, než 1 dítě, u prvního dítěte jsem doporučená očkování neznal/a ale po rozšíření znalostí jsem další dítě/děti nechal/a naočkovat	8	10,25
Mám více, než 1 dítě, všechny jsem nechal/a (plánuji) nechat naočkovat doporučeným očkováním	24	30,76
Mám více než 1 dítě, první je naočkované většinou doporučených vakcín ale další dítě/děti jsem již naočkovat nenechal/a	13	16,66
Celkem	78	100

Dotazníková otázka č. 3, ukazuje to, zda se v průběhu života rodiče a jeho postupným stárnutím a získáváním informací měnil názor na očkování. Vyhodnocení této otázky nám ukázalo, že 40 (51,27 %) respondentů ze 78 celkem nechává své děti doporučeným očkováním naočkovat. 24 respondentů (30,76 %) má více než 1 dítě a všechny děti nechali nebo mají v plánu nechat naočkovat doporučeným očkováním a jejich názor se během života s počtem dětí naočkování nezměnil. Stejně tak, jako 16 (20,51 %) respondentů, kteří mají pouze 1 dítě, které také nechávají očkovat. 13 (16,66 %) rodičů uvedlo, že mají více jak 1 dítě, kdy první je naočkované většinou doporučených vakcín ale další děti už naočkované nejsou. Dalších 10 (12,82 %) rodičů uvedlo, že má více než 1 dítě, a u žádného nevyužili doporučená očkování. 8 (10,25 %) rodičů uvedlo, že s prvním dítětem nevěděli o doporučených vakcínách, ale s dalšími dětmi si rozšířili

znalosti a ostatní děti naočkovat nechali. Odpovědělo také 7 (9,00 %) rodičů, že má pouze 1 dítě, a to nenechali nebo nemají v plánu nechat naočkovat.

Analýza výzkumné otázky č. 4: Obáváte se infekčních onemocnění preventabilních doporučeným očkováním? Pokud ano, co Vás donutilo o některých vakcínách přemýšlet?

Tab. 4 Obavy infekčních onemocnění

Obavy infekčních onemocnění	Absolutní četnost ni [-]	Relativní četnost fi [%]
Takových onemocnění se neobávám, pravděpodobnost nákazy je většinou malá a zátěž dítěte vakcínou je zbytečná	18	23,09
Neobávám a ani upřímně nevím, která to jsou	5	6,41
Neznám konkrétní typy preventabilních infekcí z doslechu ani ze zdrojů informací (web, zpravodajství, letáky,..), ale v ordinaci pediatra anebo z jiných informačních zdrojů se o možnostech rozšířeného očkování snažím informovat	12	15,28
Ano, znám konkrétní případy onemocnění preventabilních doporučeným očkováním, a proto doporučené očkování u vlastních dětí zvažuji	15	19,23
Ano, znám konkrétní případy onemocnění preventabilních doporučeným očkováním, a proto své dítě/děti vybranými vakcínami nechávám očkovat (uved'te prosím kterými)	28	35,89
Celkem	78	100

Z odpovědí u otázky č. 4 bylo zjištěno, že 28 (35,89 %) rodičů, zná konkrétní případy infekčních onemocnění a obává se jich, proto své dítě/děti nechává vakcínami doporučeného očkování naočkovat. 18 (23,09 %) rodičů se neobává nákazy vůbec. Rodičů, kteří znají případy onemocnění a očkování zvažují, bylo 15 (19,23 %). Rodičů, kteří infekce neznají, ale snaží se informovat u svého pediatra nebo z jiných informačních zdrojů bylo 12 (15,38 %). Pouze 5 (6,41 %) rodičů odpovědělo, že se neobávají a ani neví, která infekční onemocnění to jsou.

Rozšíření k výzkumné otázce č. 4: Pokud jste zvolil/a možnost, ano, znám konkrétní případy onemocnění preventabilních doporučeným očkováním, a proto své dítě/děti vybranými vakcínami nechávám očkovat, uveďte prosím jakými.

Tab. 5 Vakcíny, kterými rodiče očkují

Vakcíny, kterými rodiče očkují	Absolutní četnost ni [-]	Relativní četnost fi [%]
Vakcína proti rakovině děložního čípku	10	17,54
„Tetanovka“	5	8,77
Vše dostupné	8	14,07
Meningokok	7	12,28
Pneumokok	9	15,78
Rotaviry	4	7,01
Černý kašel	5	8,77
Chřipka	6	10,52
Klíšťová encefalitida	3	5,26
Celkem	57	100

Na tuto rozšiřující otázku, otázky č. 4 bylo získáno celkem 57 odpovědí. Nejvíce rodičů 10 (17,54 %) vybralo vakcínu proti rakovině děložního čípku, druhou nejčastější odpovědí 9 (15,78 %) byla vakcína proti pneumokokům, jako další zmíněnou odpovědí 8 (14,07 %) bylo vše dostupné. Vakcíny proti meningokokům zmínilo 7 (12,28 %) rodičů. 6 (10,52 %) rodičů uvedlo vakcínu proti chřipce. 5 (8,77 %) rodičů uvedlo vakcínu proti tetanu a černému kašli, 4 (7,01 %) rodiče uvedli vakcínu proti rotavirům a na posledním místě je zmíněna vakcína proti klíšťové encefalitidě a to celkem 3 (5,26 %) rodiče.

Analýza výzkumné otázky č. 5: Kterými vakcínami doporučeného očkování jste nechali (máte v plánu) naočkovat své dítě/děti? (postačí uvést název infekčního onemocnění, netřeba uvádět obchodní názvy vakcín, pokud si nepamätujete).

Tab. 6 Očkováno/neočkováno doporučeným

Očkováno/neočkováno doporučeným očkováním	Absolutní četnost ni [-]	Relativní četnost fi [%]
Nevyužil/a jsem žádné doporučené očkování	31	39,75
Využili jsme (uveďte)	47	60,25
Celkem	78	100

Rozšíření k výzkumné otázce č. 5. Pokud jste zvolil/a možnost „využili jsme“, uveďte prosím.

Tab. 7 Využité vakcíny

Využité vakcíny	Absolutní četnost ni [-]	Relativní četnost fi [%]
Všechny	12	16,66
Cervarix	7	9,72
Bexero	6	8,33
Nimenrix	6	8,33
Prevenar 13	11	15,32
M-M-RVAX PRO	10	13,88
FSME – IMMUN	10	13,88
Boostrix	10	13,88
Celkem	72	100

Na tuto rozšiřující otázku, bylo získáno celkem 72 odpovědí. Nejčastější odpovědí 12 (16,66 %) rodiči bylo uvedeno, že využívají nebo mají v plánu využít všechny vakcíny doporučeného očkování. 11 (15,32 %) uvedlo, že využili/využijí Prevenar 13, 10 (13,88 %) rodičů uvedlo, že využili/využijí M-M-RVAX PRO, FSME-IMMUN a Boostrix. 7 (9,72 %) uvedlo Cervarix, 6 (8,33 %) uvedlo Bexero a Nimenrix.

Analýza výzkumné otázky č. 6: Pokud jste nevyužili (neplánujete využít) doporučená očkování u svých dětí, proč jste se tak rozhodli? (možnost více odpovědí)

Tab. 8 Důvod nevyužití doporučeného očko

Důvod nevyužití doporučeného očkování	Absolutní četnost ni [-]	Relativní četnost fi [%]
Využili/využijeme	47	34,81
Nemám informace	5	3,74
Nechci své dítě zatěžovat vakcínou	9	6,66
Obavy ze zdravotních komplikací a následků	8	5,92
Cena vakcíny	7	5,18
Své dítě jsem nechal/a očkovat	45	33,33
Povinná očkování jsou dostačující před infekcemi, které moje dítě/děti mohou ohrozit na životě	7	5,18
Jiný důvod (uvedte)	7	5,18
Celkem	135	100

Otázka č. 6 měla za cíl zjistit, zda rodiče využili doporučená očkování a pokud ne, tak jaký k tomu měli důvod. Celkem bylo získáno 135 odpovědí, 92 (68,14 %) rodičů využilo a nechalo své dítě očkovat, 9 (6,66 %) vybralo možnost odpovědi, že nechce své dítě zatěžovat vakcínou. 8 (5,92 %) uvedlo, že má obavy ze zdravotních komplikací, 7 (5,18 %) uvedlo, že důvodem je cena vakcíny, dále že povinná očkování jsou dostačující před infekcemi, které mohou dítě/děti ohrozit a poté byl dalším důvodem uveden vlastní jiný důvod. A jako poslední, uvedlo 5 (3,74 %) rodičů, že nemají informace.

Rozšíření k výzkumné otázce č. 6: Pokud jste zvolil/a možnost, „jiný důvod“, uveďte prosím.

Tab. 9 Jiné důvody

Jiné důvody	Absolutní četnost ni [-]	Relativní četnost fi [%]
Nežádoucí účinky už při povinných očkování	1	11,11
Riziko nákazy je velice nízké	4	44,45
Vedlejší účinky	3	33,33
Velká komerce a finanční business farmaceutického průmyslu	1	11,11
Celkem	9	100

V této rozšiřující otázce bylo vyplněno celkem 9 odpovědí, jako nejčastěji se vyskytující odpověď u 4 respondentů (44,45 %) – bylo tvrzení, že riziko nákazy je velice nízké, 3 respondenti (33,33 %) uvedli jako důvod nevyužití vakcín doporučeného očkování vedlejší účinky, 1 (11,11 %) uvedl nežádoucí účinky již při povinném očkování, 1 (11,11 %) bylo uveden důvod velké komerce a finanční business farmaceutického průmyslu

Analýza výzkumné otázky č. 7: Co Vás ovlivnilo při rozhodování Nenaočkovat své dítě/děti doporučeným očkováním? (možnost více odpovědí)

Tab. 10 Co ovlivňuje při rozhodnutí neoč

Co ovlivňuje při rozhodnutí nenaočkovat	Absolutní četnost ni [-]	Relativní četnost fi [%]
Své dítě/děti jsem nechal/a naočkovat	47	45,19
Okruh přátel, rodina	6	5,80
Internetové zdroje	9	8,65
Víra	5	4,80
Neznalost těchto očkování	7	6,73
Komunikace s pediatrem	5	4,80
Cena	7	6,73
Důkazy vedlejších účinků vakcín, které jsem viděl/a v médiích	11	10,57
Jiný důvod (uveďte)	7	6,73
Celkem	104	100

Otázka č. 7 zkoumala, co ovlivní rodiče, když se rozhodnou nenaočkovat se dítě/děti doporučeným očkováním. Celkem bylo uvedeno 104 odpovědí, 47 (45,19 %) rodičů své dítě/děti nechal(a) naočkovat, 11 (10,57 %) rodičů ovlivnil strach z vedlejších účinků vakcín, 9 (8,64 %) rodičů přesvědčily internetové zdroje, 7 (6,73 %) nemá dostatek znalostí o vakcínách, cena nebo uvedli vlastní důvod. 6 (5,80 %) rodičů ovlivnil okruh přátel a rodina a posledních 5 (4,80 %) víra a komunikace s pediatrem.

Rozšíření k výzkumné otázce č. 7: Pokud jste zvolil/a možnost, jiný důvod, uveďte prosím.

Tab. 11 Jiné důvody

Jiné důvody	Absolutní četnost ni [-]	Relativní četnost fi [%]
Viděla jsem osobně děti s neurologickým postižením po vakcínách	1	12,5
Některé neznám, riziko nákazy se mi zdálo malé	2	25
Vakcíny považuji za zbytečné nebo riziko nákazy nepřevyšuje jejich negativní účinek na organismus	1	12,5
Selský rozum	1	12,5
Vedlejší účinky	3	37,5
Celkem	8	100

U rozšiřující otázky, k otázce č. 7, bylo získáno celkem 8 odpovědí. 8 respondentů (37,5 %) uvedlo odpověď, že důvodem nenaočkovat jsou vedlejší účinky. 2 (25,00 %) rodiče uvedli, že riziko nákazy je malé. U třech odpovědí, odpověděl pokaždé jen 1 (12,5 %) rodič, první odpověď byla vlastní zkušenost s neurologickým postižením po vakcínách, druhá odpověď byla, že rodič považuje vakcíny za zbytečné a riziko nákazy je nižší než negativní účinek vakcíny na organismus a jako poslední odpovědí byl uveden selský rozum.

Analýza výzkumné otázky č. 8: Zjišťujete si informace o vakcínách doporučeného očkování nad rámec běžných prohlídek u pediatra? (internet, brožury, letáky,..)

Tab. 12 Vyhledávání informací o dop. očk

Vyhledávání informací o doporučeném očkování	Absolutní četnost ni [-]	Relativní četnost fi [%]
Ne	21	26,92
Ano (uveďte)	57	73,08
Celkem	78	100

V otázce č. 8, bylo celkem získáno 78 odpovědí, tato otázka měla za cíl ukázat, zda si rodiče zjišťují informace o vakcínách sami nad rámec běžných prohlídek u pediatra. 57 (73,08 %) rodičů odpovědělo ano, vyhledávám informace o vakcínách nad rámec běžných prohlídek. 21 (26,92 %) rodičů uvedlo, že informace nevyhledává.

Rozšíření k výzkumné otázce č. 8: Pokud jste zvolil/a možnost, ano vyhledávám informace, uveďte zdroj získání informací.

Tab 13. Zdroj získávání informací

Zdroj získávání informací	Absolutní četnost ni [-]	Relativní četnost fi [%]
Internet	53	44,16
Pediatr	17	14,16
Letáky	24	20,00
Rodina	14	11,66
Poradny	4	3,33
Odborná literatura	2	1,66
Nezávislé studie	1	0,83
SZÚ, SÚKL, vakciny.net	5	4,20
Celkem	120	100

V rozšiřující otázce č. 8, bylo uvedeno celkem 120 odpovědí. Nejčastěji uvedenou odpovědí byl internet s počtem 53 (44,16 %). 24 (20,00 %) rodičů uvedlo, že informace získávají z letáků, 17 (14,16 %) uvedlo jako zdroj informací pediatra. 14 (11,66 %) rodičů odpovědělo, že informace získávají od rodiny, 5 (4,20 %) rodičů uvedlo zdroj SZÚ, SÚKL, vakciny.net. 4 (3,33 %) rodičů uvedlo poradnu jako zdroj informací o vakcínách, 2 (1,66 %) odpovědi uvádí odbornou literaturu a na posledním místě s 1 (0,83 %) odpovědí jsou nezávislé studie.

Analýza výzkumné otázky č. 9: Odkud se k Vám informace o očkování nejčastěji dostávají? (možnost více odpovědí)

Tab. 13 Nejčastější zdroje informací

Nejčastější zdroje informací	Absolutní četnost ni [-]	Relativní četnost fi [%]
Náhodně z letáků v čekárnách, lékárnách	47	26,11
Z internetu a médií	53	29,44
V ordinaci pediatra či ostatních lékařů	43	23,90
Přátelé, rodina, komunity	37	20,55
Z jiných zdrojů (uved'te)	0	0
Celkem	180	100

U otázky č. 9 bylo cílem zjistit, odkud se k rodičům informace dostávají. Bylo získáno celkem 180 odpovědí. Nejčastější odpovědí, bylo uvedeno 53 (29,44 %) rodiči že nejčastěji získávají informace z internetu a médií. Druhou nejčastější odpovědí 47 (26,11 %) bylo uvedeno získání informací náhodně z letáků v čekárnách nebo lékárnách. V ordinaci pediatra informace získá 43 (23,90 %) dotázaných rodičů. 37 (20,55 %) uvedlo přátele, rodinu, komunity. Možnost odpovědi jiný zdroj, nevybral žádný z respondentů.

Analýza výzkumné otázky č. 10: Slyšeli jste někdy toto tvrzení? „Očkování způsobuje autismus, alergie nebo astma.“

Tab. 14 Očkování způsobuje autismus..

Slyšeli jste: „Očkování způsobuje autismus, alergie nebo astma“.	Absolutní četnost ni [-]	Relativní četnost fi [%]
Ne, neslyšel/a	29	37,17
Ano, slyšel/a jsem toto tvrzení, ale nevěřím tomu, odborné zdroje či konzultace s pediatrem mi problém osvětlily	42	53,84
Ano, slyšel/a jsem toto tvrzení, věřím tomuto názoru a obávám se tohoto účinku	7	8,99
Celkem	78	100

U otázky č. 10, která zkoumala, zda rodiče slyšeli tvrzení o očkování, které způsobuje například autismus, bylo uvedeno 78 odpovědí. 29 (37,17 %) rodičů toto tvrzení neslyšelo, 42 (53,84 %) slyšelo, ale nevěří tomuto tvrzení. 7 (8,99 %) rodičů uvedlo, že tomuto tvrzení věří a obávají se těchto účinků.

Analýza výzkumné otázky č. 11: Slyšeli jste někdy toto tvrzení? „Očkování není tak účinné, například proti HPV nebo chřipce.“

Tab. 15 Očkování není tak účinné

Slyšeli jste: „Očkování není tak účinné, například proti HPV nebo chřipce.“	Absolutní četnost ni [-]	Relativní četnost fi [%]
Ne, neslyšel/a	26	33,33
Ano, slyšel/a jsem toto tvrzení, ale nevěřím tomu, odborné zdroje či konzultace s pediatrem mi problém osvětlily	38	48,71
Ano, slyšel/a jsem toto tvrzení, věřím tomuto názoru a obávám se tohoto účinku	14	17,96
Celkem	78	100

Na otázku č. 11, zda rodiče slyšeli tvrzení o neúčinnosti vakcíny proti HPV nebo chřipce, odpovědělo celkem 78 dotázaných. 26 (33,33 %) neslyšelo toto tvrzení. 38 (48,71 %) slyšelo toto tvrzení, ale nevěří nebo si informaci ověřilo. 14 (17,96 %) rodičů, tomuto tvrzení věří a obává se těchto účinků.

Analýza výzkumné otázky č. 12: Slyšeli jste někdy toto tvrzení? „Vakcíny obsahují zdraví škodlivé zbytkové látky např., formaldehyd, antibiotika, hliník nebo rtuť.“

Tab. 16 Vakcíny obsahují zdraví škodlivé

Slyšeli jste: „Vakcíny obsahují zdraví škodlivé látky např., formaldehyd, antibiotika, hliník nebo rtuť.“	Absolutní četnost ni [-]	Relativní četnost fi [%]
Ne, neslyšel/a	38	48,71
Ano, slyšel/a jsem toto tvrzení, ale nevěřím tomu, odborné zdroje či konzultace s pediatrem mi problém osvětlili	28	35,89
Ano, slyšel/a jsem toto tvrzení, věřím tomuto názoru a obávám se tohoto účinku	12	15,40
Celkem	78	100

Na otázku č. 12, zda rodiče slyšeli tvrzení o tom, že vakcíny obsahují škodlivé látky, odpovědělo 78 rodičů. 38 (48,71 %) toto tvrzení neslyšelo. 28 (35,89 %) slyšelo toto tvrzení, ale nevěří mu, nebo si informace ověřilo. 12 (15,40 %) tomuto tvrzení věří a obává se účinků.

Analýza výzkumné otázky č. 13: Slyšeli jste někdy toto tvrzení? „Doporučená očkování nejsou důležitá, kdyby byla, byla by povinná.“

Tab. 17 Doporučená očkování nejsou důležitá

Slyšeli jste: „Doporučená očkování nejsou důležitá, kdyby byla, byla by povinná.“	Absolutní četnost ni [-]	Relativní četnost fi [%]
Ne, neslyšel/a	36	46,15
Ano, slyšel/a jsem toto tvrzení, ale nevěřím tomu, odborné zdroje či konzultace s pediatrem mi problém osvětlili	31	39,75
Ano, slyšel/a jsem toto tvrzení, věřím tomuto názoru a obávám se tohoto účinku	11	14,10
Celkem	78	100

Na otázku č. 13, zda rodiče slyšeli tvrzení o tom, že doporučená očkování nejsou důležitá, jinak by byla povinná, odpovědělo také celkem 78 rodičů. 36 (46,15 %) rodičů toto tvrzení neslyšelo. 31 (39,75 %) rodičů slyšelo toto tvrzení, ale nevěří mu, informace si ověřuje. 11 (14,10 %) rodičů tomuto tvrzení věří a obávají se účinků vakcín.

Analýza výzkumné otázky č. 14: Slyšeli jste někdy toto tvrzení? „Pokud své dítě necháte naočkovat vakcínou proti rotavirovým nákazám, může se vašemu dítěti poškodit nosní přepážka.“

Tab. 18 Pokud své dítě necháte naočkovat

Slyšeli jste: „„Pokud své dítě necháte naočkovat vakcínou proti rotavirovým nákazám, může se vašemu dítěti poškodit nosní přepážka.“	Absolutní četnost ni [-]	Relativní četnost fi [%]
Ne, neslyšel/a	71	91,02
Ano, slyšel/a jsem toto tvrzení, ale nevěřím tomu, odborné zdroje či konzultace s pediatrem mi problém osvětlili	3	3,86
Ano, slyšel/a jsem toto tvrzení, věřím tomuto názoru a obávám se tohoto účinku	4	5,12
Celkem	78	100

U této otázky č. 14, která zjišťuje, jestli rodiče někdy slyšeli tvrzení o vakcíně proti rotavirům a jejímu nežádoucímu účinku poškození nosní přepážky také odpovědělo 78 rodičů. 71 (91,02 %) uvedlo, že tvrzení neslyšelo. 3 (3,86 %) z rodičů uvedli, že toto tvrzení slyšeli, ale nevěří tomuto tvrzení, informace si ověřili. 4 (5,12 %) uvedli, že toto tvrzení slyšeli, věří mu a obávají se takového účinku.

Analýza výzkumné otázky č. 15: Slyšeli jste někdy toto tvrzení? „Zbytečně se očkuje proti vymýceným nemocem, jako je například tetanus, černý kašel a obrna.“

Tab. 19 Zbytečně se očkuje proti vymýc

Slyšeli jste: „Zbytečně se očkuje proti vymýceným nemocem, jako je např. Tetanus, Černý kašel, Obrna.“	Absolutní četnost ni [-]	Relativní četnost fi [%]
Ne, neslyšel/a	27	34,61
Ano, slyšel/a jsem toto tvrzení, ale nevěřím tomu, odborné zdroje či konzultace s pediatrem mi problém osvětlili	37	47,43
Ano, slyšel/a jsem toto tvrzení, věřím tomuto názoru a obávám se tohoto účinku	14	17,96
Celkem	78	100

U otázky č. 15, která měla za cíl ukázat, zda rodiče slyšeli tvrzení, které uvádí, že očkování proti vymýceným nemocem je zbytečné. Na tuto otázku odpovědělo 78 rodičů, bylo zjištěno, že 27 (34,61 %) rodičů neslyšelo tvrzení o zbytečnosti očkování proti vymýceným nemocem. 37 (47,43 %) rodičů toto tvrzení slyšelo, ale nevěří, protože si informace ověřilo z odborných zdrojů či od svého pediatra. 14 (17,96 %) rodičů uvedlo, že toto tvrzení slyšelo, tento názor sdílí

Analýza výzkumné otázky č. 16: Je Vaše dítě/děti očkované všemi vakcínami povinného očkování? (Pokud máte více dětí, vyplňte prosím zvlášť za každé.) U otázky č. 16, je vytvořeno 5 tabulek, tudíž pokud má rodič pouze jedno dítě, vyplní pouze tabulku č. 16a, pokud má děti tři, vyplní tabulky č. 16a, 16b, 16c.

Tab. 20 Očkování ano/ne (první dítě)

Očkování povinným očkováním ano/ne (první dítě)	Absolutní četnost ni [-]	Relativní četnost fi [%]
Ano, nechal/a jsem (plánuji) očkovat všemi vakcínami dle očkovacího kalendáře	72	92,30
Dítě jsem nechal/a naočkovat, ale některá jsem vynechal/a (plánuji vynechat), (uved'te prosím jaká)	6	7,70
Celkem	78	100

Na otázku č.16a, odpovědělo celkem 78 rodičů. Všemi povinnými vakcínami, nechalo své dítě naočkovat 72 (92,30 %) rodičů a 6 (7,70 %) rodičů vynechalo/má v plánu některá z nich vynechat. Bohužel u této otázky, pokud rodiče některá povinná očkování vynechali, neodpověděli a neuvedli konkrétní příklad.

Tab. 21 Očkování ano/ne (druhé dítě)

Očkování povinným očkováním ano/ne (druhé dítě)	Absolutní četnost ni [-]	Relativní četnost fi [%]
Ano, nechal/a jsem (plánuji) očkovat všemi vakcínami dle očkovacího kalendáře	50	90,90
Dítě jsem nechal/a naočkovat, ale některá jsem vynechal/a (plánuji vynechat), (uved'te prosím jaká)	5	9,10
Celkem	55	100

Na otázku č. 16b, odpovědělo celkem 55 rodičů. Všemi povinnými vakcínami, nechalo své dítě naočkovat 50 (90,90 %) rodičů a 5 (9,10 %) rodičů vynechalo/ má

v plánu některá z nich vynechat. I u této otázky, rodiče neuvedli, jaká povinná očkování vynechali.

Tab. 22 Očkování ano/ne (třetí dítě)

Očkování povinným očkováním ano/ne (třetí dítě)	Absolutní četnost ni [-]	Relativní četnost fi [%]
Ano, nechal/a jsem (plánuji) očkovat všemi vakcínami dle očkovacího kalendáře	25	100,00
Dítě jsem nechal/a naočkovat, ale některá jsem vynechal/a (plánuji vynechat), (uved'te prosím jaká)	0	0,00
Celkem	25	100

Na otázku č. 16c, odpovědělo celkem 25 rodičů. Všemi povinnými vakcínami, nechal své dítě naočkovat 25 (100,00 %) rodičů a 0 (0,00 %) rodičů vynechalo některá povinná očkování.

Tab. 23 Očkování ano/ne (čtvrté dítě)

Očkování povinným očkováním ano/ne (čtvrté dítě)	Absolutní četnost ni [-]	Relativní četnost fi [%]
Ano, nechal/a jsem (plánuji) očkovat všemi vakcínami dle očkovacího kalendáře	10	100,00
Dítě jsem nechal/a naočkovat, ale některá jsem vynechal/a (plánuji vynechat), (uved'te prosím jaká)	0	0,00
Celkem	10	100

Na otázku č. 16d, odpovědělo celkem 10 rodičů. Všemi povinnými vakcínami, nechal své dítě naočkovat 10 (100,00 %) rodičů a 0 (0,00 %) rodičů vynechalo některá povinná očkování.

Tab. 24 Očkování ano/ne (páté dítě)

Očkování povinným očkováním ano/ne (páté a více dětí)	Absolutní četnost ni [-]	Relativní četnost fi [%]
Ano, nechal/a jsem (plánuji) očkovat všemi vakcínami dle očkovacího kalendáře	3	100,00
Dítě jsem nechal/a naočkovat, ale některá jsem vynechal/a (plánuji vynechat), (uveďte prosím jaká)	0	0,00
Celkem	3	100

Na otázku č. 16e, odpověděli celkem 3 rodiče. Všemi povinnými vakcínami, nechali své dítě naočkovat 3 (100,00 %) rodiče, 0 (0,00 %) rodičů vynechalo některá povinná očkování.

Analýza výzkumné otázky č. 17: Pokud na nějaké očkování vaše dítě/děti není/nejsou/nebudou očkované, z jakého důvodu jste se tak rozhodli? (možnost více odpovědí)

Tab. 25 Jaký je důvod neočkovat

Jaký je důvod neočkovat	Absolutní četnost ni [-]	Relativní četnost fi [%]
Očkuji své dítě/děti	50	64,10
Nemám dostatek informací	8	10,25
Pediatr mi nevěnuje čas na konzultaci	7	8,99
Obavy ze zdravotních komplikací a následků	11	14,10
Jiný důvod (uveďte)	2	2,56
Celkem	78	100

U otázky č. 17, kdy získáváme informaci, jaký důvod mají rodiče neočkovat své dítě, odpovědělo celkem 78 rodičů. 50 (64,10 %) rodičů odpovědělo, že své dítě očkuje. 11 (14,10 %) rodičů odpovědělo, že důvodem je obava ze zdravotních komplikací a následků. 8 (10,25 %) rodičů vybralo možnost nedostatku informací, 7

(8,99 %) odpovědělo, že pediatr nevěnuje dostatek času na konzultaci a 2 (2,56 %) rodiče uvedli jiný důvod.

Rozšíření k výzkumné otázce č. 17: Pokud jste zvolil/a možnost jiný důvod, uveďte prosím jaký.

Tab. 26 Jiný důvod

Jiný důvod (uveďte)	Absolutní četnost ni [-]	Relativní četnost fi [%]
Dítě má trvalou kontraindikaci	1	50,00
Není nutné dítě naočkovat vším, co existuje, meningokok v USA až v 11 letech, u nás testování na batolatech	1	50,00
Celkem	2	100

V rozšiřující otázce č. 17, byly uvedeny celkem 2 odpovědi, 1 (50,00 %) rodič uvedl odpověď, že dítě má trvalou kontraindikaci a 1 (50,00 %) uvedl, že není nutné dítě očkovat vším, co existuje a očkování proti meningokokům je v USA očkováno až v 11 letech dítěte, u nás se ale tato vakcína aplikuje již od batolecího věku.

Analýza výzkumné otázky č. 18: Z jakých zdrojů čerpáte informace o povinném očkování? (možnost více odpovědí)

Tab. 27 Informace o povinném očkování

Informace o povinném očkování (zdroje)	Absolutní četnost ni [-]	Relativní četnost fi [%]
Pediatr	52	35,40
Letáky (čekárny u lékaře, lékarny,..)	19	12,92
Reklama	17	11,56
Diskuzní fóra	8	5,44
Rodina/přátelé	18	12,24
Weby: očkovací centrum.cz, SÚKL, WHO, vakciny.net	23	15,64
Nevyhledávám informace	10	6,80
Z jiných, zde neuvedených zdrojů (uved'te)	0	0,00
Celkem	147	100

U otázky č. 18, která měla za cíl zjistit, kde rodiče získávají informace o povinném očkování, bylo získáno celkem 147 odpovědí. 52 (35,40 %) rodičů odpovědělo, že u pediatra, 23 (15,64 %) uvedlo jako zdroj informací weby: očkovací centrum.cz, SÚKL, WHO, vakciny.net. 19 (12,92 %) vybralo možnost letáků v čekárnách u lékaře nebo v lékárnách. 18 (12,24 %) odpovědělo jako zdroj informací rodinu a přátele. 17 (11,56 %) rodičů odpovědělo, že informace získávají z reklamy. 10 (6,80 %) rodičů uvedlo, že informace vůbec nevyhledávají a 8 (5,44 %) rodičů uvedlo jako zdroj informací diskuzní fóra a 0 (0,00 %) rodičů uvedlo jiný z neuvedených zdrojů.

3.4 Vyhodnocení cílů a výzkumných otázek/předpokladů

Výzkumný cíl č. 1: U rodičů dětí do 15 let věku posoudit znalost infekcí preventabilních doporučeným očkováním.

K výzkumnému cíli č. 1 se váží otázky č. 4, 5., tyto otázky, nám měly přiblížit, zda rodič má přehled o daném tématu. U otázky č. 4, jsme se dozvěděli, zda rodiče znají, nebo neznají infekční onemocnění preventabilních doporučeným očkováním a to proto, že vybrali možnost D (Ano, znám konkrétní případy onemocnění preventabilních doporučeným očkováním, a proto doporučené očkování u vlastních dětí zvažují) a možnost E (Ano, znám konkrétní případy onemocnění preventabilních doporučeným očkováním a proto své dítě/děti vybranými vakcínami nechávám očkovat). Tyto dvě možnosti označilo celkem 43 rodičů ze 78.

U otázky č. 5, jsme se dozvěděli, zda rodiče využili doporučené očkování a pokud ano tak jaká. To prokázalo, zda rodiče o daných vakcínách vědí, protože do otevřené odpovědi uvedli název vakcíny, proti kterému onemocnění je určena. U otázky č. 5 odpovědělo 47 rodičů ze 78 celkem, že využili doporučené očkování, a uvedli, dohromady 72 odpovědí na využití vakcíny viz tabulka č. 5b.

Můžeme tedy říci, že znalost rodičů o infekci preventabilních doporučeným očkováním u otázky č. 4 je 55 % a u otázky č. 5 je to 60 %.

Výzkumný předpoklad č. 1: Předpokládáme, že u zastánců doporučeného očkování je vysoká informovanost o dostupných vakcínách očkování dětí.

U tohoto předpokladu využijeme výzkumné otázky č. 5 a č. 8. U otázky č. 5, jsme zjistili informovanost tak, že rodiče využívají doporučená očkování, tudíž je můžeme považovat za informované. 47 rodičů ze 78 uvedlo, že využívají očkování (60% informovanost).

U výzkumné otázky č. 8 je uvedeno 8 zdrojů informací, jako relevantní zdroje pro kvalitní informovanost bylo stanoveno pět zdrojů (pediatr, poradny, odborná literatura, nezávislé studie, SZÚ+SÚKL+vakciny.net) a každý zdroj pro vyhodnocení v souladu s předpokladem, by měl být označen minimálně 10 rodiči. Pediatr byl označen jako

relevantní zdroj 17 rodiči, poradny jako relevantní zdroj 4 rodiči, odborná literatura 2 rodiči, nezávislé studie 1 rodičem, SZÚ+SÚKL+vakciny.net celkem 5 rodiči.

Můžeme tedy určit, podle vyhotoveného výzkumu, že předpoklad č. 1 **není v souladu** s výsledky.

Výzkumný cíl č. 2: Zjistit, co u rodičů rozhoduje o ne/využití vakcíny doporučeného očkování (obavy z infekce, cena vakcíny, obavy z vedlejších účinků vakcíny..).

K výzkumnému cíli č. 2 se pojí výzkumné otázky č. 6, 7, 17, které zjišťují, co rozhoduje u rodičů o ne/využití vakcíny doporučeného očkování. U otázky č. 6, nejčastěji zvolenou variantou byla možnost C (Nechci své dítě zatěžovat vakcínou), u otázky č. 7, zvolili rodiče nejčastěji variantu H (Důkazy vedlejších účinků vakcín, které jsem viděl/a v médiích). V otázce č. 17 nejvíce rodičů zvolilo možnost D (Obavy ze zdravotních komplikací a následků). U všech výše zmíněných otázek, nebyla do vyhodnocení počtu odpovědí započtena možnost odpovědi ta, že dítě rodiče očkují nebo že využívají očkování, to bylo nejčastěji zvoleno, ale pro tento výzkumný cíl není tato informace podstatná.

Vyhodnocení výzkumného cíle č. 2 je takové, že rodiče nechtějí zatěžovat dítě vakcínou, obávají se vedlejších účinků a zdravotních následků a komplikací očkování.

Výzkumný cíl č. 3: Zjistit, jaký zdroj informací o vakcínách doporučeného očkování rodiče nejčastěji využívají.

U výzkumného cíle č. 3, bylo využito výzkumných otázek č. 8 a č. 18. Otázka č. 18 se zaměřuje na získávání informací o očkování. U otázky č. 8, zda rodiče vyhledávají informace o vakcínách, odpovědělo 57 rodičů ze 78, že informace vyhledává. Nejvíce rodičů uvedlo jako zdroj informací pediatra. U otázky č. 18 také nejvíce rodičů uvedlo pediatra jako hlavní zdroj informací o očkování.

Výzkumný cíl č. 3 byl vyhodnocen tak, že rodiče nejčastěji využívají k získání informací pediatra jako hlavní a nejčastější zdroj informací.

Výzkumný předpoklad č. 3: Předpokládáme, že rodiče získávají nejvíce informací o doporučeném očkování a jeho vakcínách z internetu a médií.

Výzkumný předpoklad č. 3 jsme dokázali vyhodnotit v předchozím výzkumném cíli č. 3, kde jsme na základě dotazníkového šetření získali informace, kde rodiče uvádí zdroj, kde získávají informace o očkování. Pediatr byl vyhodnocen jako nejčastější odpověď, tento předpoklad č. 3, **není v souladu** s provedeným výzkum a jeho vyhodnocením.

Výzkumný cíl č. 4: Posoudit, jaké obavy z očkování u rodičů převažují.

U výzkumného cíle č. 4, bylo využito tři otázek z dotazníkového šetření, otázka č. 7, 17. V otázce č. 7, která zjišťovala, co ovlivňuje rodiče při rozhodování nenačkovat své dítě/děti doporučeným očkováním, byla nejvíce rodiči zvolena možnost H (Důkazy vedlejších účinků vakcín, které jsem viděl/a v médiích). U otázky č. 17, z jakého důvodu se rodiče rozhodli neočkovat své dítě/děti, byla nejčastější odpověď D (Obavy ze zdravotních komplikací a následků). Jiné obavy, rodiče do otevřených otázek č. 7 a č. 17 neuvedli, tudíž vyhodnocení je takové, že nejčastější obavou z očkování rodičů je obava ze zdravotních komplikací, následků a vedlejších účinků. U obou využitých otázek, byla jedna možnost z odpovědí nasměrována na vyloučení těch rodičů, kteří své dítě očkují.

Výzkumný předpoklad č. 4: Předpokládáme, že o využití konkrétní vakcíny doporučeného očkování u rodičů nerozhodují obavy z případných nežádoucích účinků vakcíny.

Odpověď na výzkumný předpoklad č. 3, jsme získali pomocí výzkumného cíle č. 4, díky kterému jsme na základě výzkumných otázek z dotazníkového šetření, získali informace nejčastějších obav z očkování. Obava ze zdravotních komplikací, následků a vedlejších účinků je nejčastější odpovědí, předpoklad č. 3, **je v nesouladu** se zjištěnými výsledky.

Výzkumný cíl č. 5: Zjistit, které nejčastější mýty o očkování mezi rodiči kolují.

U výzkumného cíle č. 5, byly využity otázky č. 10, 11, 12, 13, 14, 15 z dotazníkového šetření, které byly vybrány jako nejčastěji objevené mýty. V těchto otázkách bylo uvedeno tvrzení, a rodiče měli uvést, zda toto tvrzení slyšeli, věří mu, nebo mu nevěří, anebo ho neslyšeli. Na otázku č. 10 (Slyšeli jste někdy toto tvrzení? „Očkování způsobuje autismus, alergie nebo astma.“) odpovědělo 42 rodičů, že toto tvrzení slyšelo,

ale nevěří mu a 7 rodičů, kteří slyšeli a věří tomuto tvrzení. Na otázku č. 11 (Slyšeli jste někdy toto tvrzení? „Očkování není tak účinné, například proti HPV nebo chřipce.“) odpovědělo 38 rodičů, že toto tvrzení slyšeli, ale nevěří, a 14 rodičů slyšelo a věří tomuto tvrzení. Na otázku č. 12 (Slyšeli jste někdy toto tvrzení? „Vakcíny obsahují zdraví škodlivé zbytkové látky např., formaldehyd, antibiotika, hliník nebo rtuť.“) odpovědělo 28 rodičů, že toto tvrzení slyšeli, ale nevěří, a 12 rodičů slyšelo a věří tomuto tvrzení. Na otázku č. 13 (Slyšeli jste někdy tento mýtus? „Doporučená očkování nejsou důležitá, kdyby byla, byla by povinná.“) odpovědělo 31 rodičů, že toto tvrzení slyšeli, ale nevěří, a 11 rodičů slyšelo a věří tomuto tvrzení. Na otázku č. 14 (Slyšeli jste někdy toto tvrzení? „Pokud své dítě necháte naočkovat vakcínou proti rotavirovým nákazám, může se vašemu dítěti poškodit nosní přepážka.“) odpověděli 3 rodiče, že toto tvrzení slyšeli, ale nevěří, a 4 rodiče slyšeli a věří tomuto tvrzení. Na otázku č. 15 (Slyšeli jste někdy toto tvrzení? „Zbytečně se očkuje proti vymýceným nemocem, jako je např. Tetanus, Černý kašel, Obrna.“) odpovědělo 37 rodičů, že toto tvrzení slyšeli, ale nevěří, a 14 rodičů uvedlo, že slyšeli a věří tomuto tvrzení.

Tab. 28 Analýza výzkumného cíle č. 5

Výzkumný cíl č. 5	Otázka č. 10	Otázka č. 11	Otázka č. 12	Otázka č. 13	Otázka č. 14	Otázka č. 15
Slyšeli a nevěří	42	38	28	31	3	37
Slyšeli a věří	7	14	12	11	4	14
Celkem	49	52	40	42	7	51
Četnost výskytu	3	1	5	4	6	2

Na výzkumný cíl č. 5, byly použity otázky č. 10–15, které tomuto výzkumu vyhodnotily informaci, že nejčastější mýtus mezi lidmi je mýtus z otázky č. 11 („Očkování není tak účinné, například proti HPV nebo chřipce.“), ve výše uvedené tabulce, můžeme vidět četnost výskytu uvedených mýtů, které mezi rodiči kolují (1 – časté, 6 – nejméně časté).

Výzkumný předpoklad č. 5a: Předpokládáme, že odpůrci pravidelného očkování nevyužívají odborné zdroje informací.

U tohoto předpokladu, bylo důležité vymezit odpůrce a od zastánců očkování, díky tomu, jsme použili otázku č. 16 (Je Vaše dítě/děti očkované všemi vakcínami povinného očkování?). Rodiče, kteří jsou zastánci očkování, své dítě povinným očkováním jistě naočkují. Tato otázka byla následně rozdělena do pěti tabulek 16a, 16b, 16c, 16d, 16e z důvodu toho, pokud má rodič více dětí, aby odpověděl za každé dítě zvlášť, viz tabulky 16a, 16b, 16c, 16d, 16e.

V tab. 16a (1. dítě) odpovědělo 6 rodičů, že u svého dítěte, některou vakcínu povinného očkování vynechají, z těchto rodičů, 4 uvedli jako zdroj informací o povinném očkování rodinu/přátele v otázce č. 18, a zbylí 2 rodiče uvedli, že informace nevyhledávají.

V tab. 16b (2. dítě) odpovědělo 5 rodičů, že u svého dítěte, některou vakcínu povinného očkování vynechají, z těchto rodičů, 2 uvedli jako zdroj informací diskuzní fóra. 1 rodič uvedl jako zdroj pediatra a zbylí 2 rodiče informace nevyhledávají.

V tab. 16c, 16d, 16e všichni rodiče své děti očkovat nechávají.

Tab. 29 Analýza výzkumného předpokladu 5

Výzkumný předpoklad č. 5	Počet rodičů	Počet rodičů
	Otázka č. 16a	Otázka č. 16b
Pediatr		1
Letáky (čekárna u lékaře, lékárny,..)		
Reklama		2
Diskuzní fóra		
Rodina/přátele	4	
Weby: očkovací centrum.cz, SÚKL, WHO, vakciny.net		
Nevyhledávám informace	2	2
Z jiných, zde neuvedených zdrojů		

Nenalezena položka seznamu obrázků. Vyhodnocení výzkumu s tímto počtem respondentů není zcela vypovídající, ale i tak, lze říci, že předpoklad **je v souladu**

s výzkumem, protože pouze 1 rodič uvedl odborný zdroj informací a to pediatra, kterého můžeme jako odborný zdroj považovat.

Výzkumný předpoklad č. 5b: Předpokládáme, že pediatr rodičům nevěnuje (nebo nemůže věnovat) dostatek času na konzultace o očkování.

K výzkumnému předpokladu č. 5b, jsme využili výzkumné otázky z dotazníkového šetření č. 7, 9, 17. V otázce č. 7 a tab. 7a, která měla za cíl zjistit, co ovlivňuje rodiče při rozhodnutí nenačkovat dítě/děti. Bylo zjištěno, že komunikace s pediatrem je na posledním možném místě viz tabulka 7a, pro které rodiče hlasovali (Tato otázka č. 7 byla zaměřena na rodiče, kteří se rozhodnou neočkovat své děti).

Otázka č. 9 zjišťovala, jak se informace k rodičům nejčastěji dostávají. Nejvíce rodičů odpovědělo z internetu a médií (29,44 %). Možnost pediatr byla, až na třetím místě (23,90 %) viz tabulka 9.

Otázka č. 17, zjišťovala, jaký důvod měli rodiče neočkovat své dítě. 7 (8,99 %) rodičů uvedlo, že jim pediatr nevěnuje čas na konzultaci. U této otázky odpovědělo 50 rodičů (64,10 %) ze 78, že své dítě očkují, takže celkový počet rodičů, kteří uvádějí důvod, proč své dítě neočkují, není 78 ale pouze 28 (35,90 %). Takže 1/4 rodičů zvolila možnost odpovědi, takovou, že pediatr rodičům nevěnuje čas na konzultaci. Předpoklad č. 5b, díky tomuto výzkumu a výzkumným otázkám z dotazníkového šetření **je v souladu**.

4 Diskuze

Bakalářská práce se zabývala informovaností rodičů o povinném a nepovinném očkování kojenců a dětí do 15 let. Jedním z možných důvodů dezinformací a vzniku mýtů o očkování může být právě nedostatečná edukace a nedostatek dostupných kvalitních odborných zdrojů. Proto v otázce tohoto tématu je velice důležitá edukace nejen rodičů ale i prarodičů, protože i tyto názory na očkování se přejímají z okruhů rodiny či přátel. Pokud rodič neví, není si jistý nějakou očkovací vakcínou, je důležité, aby měl přístup k relevantním zdrojům. Jak bylo zjištěno, pediatr rodičům nevěnuje nebo nemůže věnovat dostatek času na konzultaci o očkování, proto je důležitá role sestry v pediatrických ordinacích, která by měla být dostatečně edukovaná aby rodičům mohla předat informace, které pomůžou v jejich nejistotě při rozhodnutí své dítě očkovat nebo neočkovat.

Výsledky z výzkumu této bakalářské práce, byly porovnány s bakalářskou prací autorky Evy Lošákové z roku 2019, která se zabývala současnou problematikou očkování. V práci paní Evy Lošákové, byl v dotazníkovém šetření použit větší výzkumný vzorek než v této práci. Počet otázek v dotazníkovém šetření této bakalářské práce, byl o dvě otázky menší než v práci paní Evy Lošákové, formulování otázek bylo také odlišné. V dotazníku této BP nebyly použity otázky na pohlaví a věk a vzdělání respondentů. Podobně formulovanou otázkou v obou dotaznících byla ta, zda rodiče očkují své dítě povinným očkováním. Podle vyhodnocení dle Lošákové, odpovědělo 96,00 % rodičů, což je o 0,64 % méně než ve výzkumu této práce. Podobné formulování vzniklo i u otázky, zda rodiče vyhledávají informace o doporučeném očkování a pokud ano, jaký je nejčastější zdroj informací. Vyhodnocení této otázky v práci paní Lošákové, uvedlo 85 % rodičů, že informace vyhledávají a nejvíce respondentů uvedlo jako hlavní zdroj, informace od lékaře. V této práci bylo uvedeno 73,08 % rodičů, že informace vyhledávají a hlavní zdroj informací byl internet. V této otázce, bylo rodiči o 11,92 % méně, uvedena otázka, že informace vyhledávají a lišil se i hlavní zdroj informací. Jako poslední otázka, která se v těchto výzkumech může porovnat je, kterými vakcínami doporučeného očkování rodiče nechávají své děti očkovat nejvíce. V této práci byla největším počtem rodičů zvolena vakcína proti rakovině děložního čípku a nejméně častá vakcína byla uvedena vakcína proti klíšťové encefalitidě. Na rozdíl od této práce, v práci paní Lošákové bylo nejčastěji zvolenou vakcínou, právě vakcína proti klíšťové encefalitidě

a nejméně proti meningokokům WCY. Výzkum ukazuje, že nejvíce častá vakcína uváděna v této práci a to, vakcína proti rakovině děložního čípku, byla ve výzkumu u paní Lošákové až na třetím místě (Lošáková, 2019).

Limitací této bakalářské práce je množství respondentů. Aby práce měla větší rozsah, byla by potřeba většího vzorku respondentů a kvalitně vyplněných dotazníků.

5 Návrh doporučení pro praxi

Výstupem této bakalářské práce je informativní letáček (viz Příloha B), který bude shrnovat relevantní vyvrácení mýtů o očkování dětí, které nejčastěji mezi lidmi kolují. Tento letáček, by měl přispět ke snížení dezinformací, k ulehčení práce pediatrům a zdravotním sestřím s možným vyvrácením mýtů, kterých se rodiče obávají u daného očkování. Letáček je určený pro umístění do čekáren v ordinacích pediatrů pro ujasnění informací rodičům.

Důležitou součástí role všeobecné sestry, je stálé získávání nových odborně podložených informací a šíření osvěty nepravdivých a nepodložených informací. Forma výstupu z bakalářské práce byla zacílena na rodiče, z důvodu snadnějšího přístupu k pravdivým informacím a také pomoci pediatrům s možným vyvrácením a vysvětlením problematiky kolujících mýtů o očkování. Letáčky byly fyzicky doručeny celkem do 22 pediatrických ordinací a to v Praze, Libereckém kraji a Ústeckém kraji.

6 Závěr

Závěr stručně shrnuje zkoumanou problematiku, splnění vytyčených cílů práce. A je zde také uveden výstup práce. Závěr může být zakončen podloženými spekulacemi o významu práce do budoucna.

Bakalářská práce se zabývá informovaností rodičů o povinném a nepovinném očkování kojenců a dětí do 15 let. V době internetu, sociálních sítí, je snadné vyhledat rychle informace, ale ne vždy jsou tyto informace relevantní. Proto je důležitá informovanost o očkování, lživých informacích a mýtech s nimi spojených nejen u rodičů. Znalost sester o tomto tématu je důležitou rolí, je potřeba znát tyto informace a dokázat ověřenými zdroji edukovat, odpovědět na dotazy a případně vyvrátit nepravdivé informace.

Teoretická část této práce, poslouží jako přiblížení celému tématu očkování, imunitnímu systému, vlivu očkování na imunitní systém, průběhu a postupech při očkování jako je správné uložení vakcín, příprava na očkování, péče při aplikaci a péče po samotném výkonu, možné reakce na očkování, hlášení nežádoucích reakcí na očkování a také kontraindikace očkování, v neposlední řadě se zaměří na nejčastější mýty, které můžeme na internetu nebo mezi lidmi zaznamenat a jejich vyvrácení na základě odborných zdrojů.

Praktická část práce, je zaměřena na výzkum, který se zabývá informovaností rodičů, jaké obavy z očkování převažují a jaký zdroj je nejčastější u vyhledávání informací, které se týkají vakcín, co rozhoduje o ne/využití vakcíny a jaké nejčastější mýty mezi rodiči kolují. Výzkum proběhl kvantitativní metodou a formou polostrukturovaného elektronického dotazníku. Dotazník obsahoval celkem 18 otázek a zapojilo se 78 rodičů.

Výzkum obsahoval pět výzkumných cílů a předpokladů. První výzkumný cíl, měl posoudit znalost infekcí preventabilních doporučeným očkováním u rodičů dětí do 15 let. Druhým výzkumným cílem bylo zjistit, co rozhoduje u rodičů o ne/využití vakcín doporučeného očkování (obavy z infekce, cena vakcíny, obavy z vedlejších účinků..). Třetím cílem výzkumu bylo zjistit, jaký zdroj informací o vakcínách doporučeného očkování rodiče využívají nejčastěji. Čtvrtým výzkumným cílem bylo posoudit, jaké

obavy z očkování u rodičů převažují. A jako posledním pátým cílem bylo, zjistit, které nejčastější mýty (vědeckými studiemi nepodložené informace) o očkování kolují mezi rodiči.

Výstupem bakalářské práce, je vytvořený letáček, který obsahuje mýty, které jako nejčastější kolují mezi lidmi a jejich následné vyvrácení pomocí odborných zdrojů. Přínos tohoto letáčku je hlavně pro rodiče, kteří chtějí získat nezávislé a relevantní informace o uvedených nepravdivých mýtech nebo zkrátka neví, zda mýtům věřit. Popřípadě tento letáček ušetří čas pediatrům nebo zdravotním sestřám při jejich práci, kteří by měli rodiče o této problematice informovat.

Seznam použité literatury

ASOCIACE INOVATIVNÍHO FARMACEUTICKÉHO PRŮMYSLU, 2020. Klinické hodnocení vakcín (nejen) proti covid-19: Jak mu správně rozumět? online. 2020-11-23. In: *Asociace inovativního farmaceutického průmyslu*. Dostupné z: <https://aifp.cz/cs/klinicke-hodnoceni-vakcin-nejen-proti-covid-19-jak/>. [citováno 2023-10-21].

ASOCIACE INOVATIVNÍHO FARMACEUTICKÉHO PRŮMYSLU, 2023. Mýty o očkování. online. In: *Web pro lékaře a odborný zdravotnický personál, Avenir a.s.* Dostupné z: <https://odbornost.avenir.cz/cz/myty-o-ockovani>. [citováno 2023-11-15].

AUSTRALIAN TECHNICAL ADVISORY GROUP ON IMMUNISATION, 2023. Measles. Online. Last update 23 October 2023 [2023-10-23]. In: Australian Immunisation Handbook. Dostupné z: <https://immunisationhandbook.health.gov.au/contents/vaccine-preventable-diseases/measles>. [citováno 2023-11-11].

BBC, 2013. Swansea measles epidemic officially over. online. *BBC News*. 2013-07-03. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/uk-wales-23168519>.

BERAN, Jiří a Jiří HAVLÍK, 2008. *Lexikon očkování*. Jessenius. Praha: Maxdorf. ISBN 978-80-7345-164-6.

CENTER FOR BIOLOGICS EVALUATION AND RESEARCH, 2019. Common Ingredients in U.S. Licensed Vaccines. online. 2019-04-19. In: *FDA*. Dostupné z: <https://www.fda.gov/vaccines-blood-biologics/safety-availability-biologics/common-ingredients-us-licensed-vaccines>. [citováno 2023-11-15].

CENTER FOR BIOLOGICS EVALUATION AND RESEARCH, 2023. Development & Approval Process (CBER). online. 2023-04-08. In: *U.S. Food and Drug Administration*. Dostupné z: <https://www.fda.gov/vaccines-blood-biologics/development-approval-process-cber>. [citováno 2023-10-10].

CENTER FOR DRUG EVALUATION AND RESEARCH, 2017. The FDA's Drug Review Process: Ensuring Drugs Are Safe and Effective. online. 2017-11-24. In: *U.S. Food and Drug Administration*. Dostupné z: <https://www.fda.gov/drugs/information-consumers-and-patients-drugs/fdas-drug-review-process-ensuring-drugs-are-safe-and-effective>. [citováno 2023-10-10].

CITHARA LÉKÁRNA, 2023. Jediná účinná prevence chřipky je očkování. online. 2023-10-23. In: *CITHARA lékárna - Úvodní stránka*. Dostupné z: <https://www.cithara.cz/jedina-ucinna-prevence-chripky-je-ockovani/>. [citováno 2023-11-10].

ČESKÁ VAKCINOLOGICKÁ SPOLEČNOST ČLS JEP a STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV, 2023. Co je očkování proti infekčním onemocněním? online. In: *NZIP – Národní zdravotnický informační portál*. ISSN 2695-0340. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/26-co-je-ockovani-proti-infekcnim-onemocnenim>. [citováno 2023-11-10].

DULLA, Daniel, 2021. Kontraindikace očkování: Proč někdy nejde očkovat? | MPO. online. 2021-10-28. In: *Medici PRO Očkování | MPO*. Dostupné z: <https://www.mediciproockovani.cz/kontraindikace-ockovani/>. [citováno 2023-11-10].

DVOŘÁČEK, Jakub, 2023. Očkování: mýty versus realita. online. In: *Asociace inovativního farmaceutického průmyslu*. Dostupné z: https://aifp.cz/cs/ockovani-myty-versus-realita/#_ftn13. [citováno 2023-10-21].

EMA, 2023. *European Medicines Agency*. Webové sídlo. Dostupné z: <https://www.ema.europa.eu/en>. [citováno 2023-11-10].

EUC, 2020. Tetanus – na prevenci onemocnění se zapomíná. online. 2020-06-30. In: *EUC | Největší poskytovatel ambulantní péče v ČR*. Dostupné z: <https://euc.cz/clanky-a-novinky/clanky/tetanus-na-prevenci-onemocneni-se-zapomina/>. [citováno 2023-11-15].

EUROPEAN CENTRE FOR DISEASE PREVENTION AND CONTROL, 2020. *Guidance on HPV vaccination in EU countries: focus on boys, people living with HIV*

and 9 valent HPV vaccine introduction. PDF; online. Luxembourg: Publications Office. Dostupné z: <https://doi.org/10.2900/71487>.

EUROPEAN COMMISSION, 2023. EudraLex - Volume 4. online. 2023-11-08. In: *Public Health*. Dostupné z: https://health.ec.europa.eu/medicinal-products/eudralex/eudralex-volume-4_en. [citováno 2023-10-10].

GREAT BRITAIN DEPARTMENT OF HEALTH; UK STATISTICS AUTHORITY a GOVERNMENT STATISTICAL SERVICE, 2005. *NHS immunisation statistics, England: 2004-05*. online. London: Health and Social Care Information Centre. ISBN 1-84636-020-X. Dostupné z: <https://digital.nhs.uk/data-and-information/publications/statistical/nhs-immunisation-statistics/nhs-immunisation-statistics-england-2004-05>.

HAMPLOVÁ, Lidmila, 2022. *Mikrobiologie, imunologie, epidemiologie, hygiena pro bakalářské studium a všechny typy zdravotnických škol*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Stanislav Juhaňák - Triton. ISBN 978-80-7684-122-2.

HLADÍK, Michal, 2014. *Kapitoly z pediatrické propedeutiky*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě. ISBN 978-80-7464-566-2.

CHILDREN'S HOSPITAL OF PHILADELPHIA, 2019. Vaccine Ingredients - Antibiotics. online. 2019-12-18. In: *Children's Hospital of Philadelphia*. Dostupné z: <https://www.chop.edu/centers-programs/vaccine-education-center/vaccine-ingredients/antibiotics>. [citováno 2023-10-15].

CHLÍBEK, Roman, 2023. MUDr. Jitka Bělorová» Mýty a omyly v očkování. online. In: MUDr. Jitka Bělorová. Dostupné z: <http://www.mudrbelorova.cz/myty-a-omyly-v-ockovani/>. [citováno 2023-11-10].

LABSKÁ, Klára a Jan KYNČL, 2021. Očkování proti sezónní chřipce - Otázky a odpovědi. online. 2021-09. In: *Státní zdravotní ústav - Staráme se o zdravé Česko*. Dostupné z: <https://szu.cz/temata-zdravi-a-bezpecnosti/a-z-infekce/ch/chripka/ockovani-proti-sezonni-chripce-otazky-a-odpovedi/>. [citováno 2023-11-15].

LOŠÁKOVÁ, Eva. *Současná problematika očkování*. Bakalářská práce. České Budějovice. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Zdravotně sociální. 2019. Dostupné z: <https://theses.cz/id/9n4z7w/>.

MEIKLE, James a Sarah BOSELEY, 2010. MMR row doctor Andrew Wakefield struck off register. online. *The Guardian*. 2010-05-24. ISSN 0261-3077. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/society/2010/may/24/mmr-doctor-andrew-wakefield-struck-off>.

MITKUS, Robert J.; David B. KING; Maureen A. HESS; Richard A. FORSHEE a Mark O. WALDERHAUG, 2011. Updated aluminum pharmacokinetics following infant exposures through diet and vaccination. online. *Vaccine*, roč. 29, č. 51, s. 9538–9543. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.vaccine.2011.09.124>.

MUSGRAVE, Ian, 2012. „Toxins" in vaccines: a potentially deadly misunderstanding. online. 2012-11-29. In: *The Conversation: In-depth analysis, research, news and ideas from leading academics and researchers*. Dostupné z: <http://theconversation.com/toxins-in-vaccines-a-potentially-deadly-misunderstanding-11010>. [citováno 2023-11-15].

NATIONAL CENTRE FOR IMMUNISATION RESEARCH AND SURVEILLANCE, 2023. *Vaccines, allergy & asthma | NCIRS Fact sheet: October 2014*. PDF; online. Sydney: National Centre for Immunisation Research and Surveillance. Dostupné z: <https://ncirs.org.au/sites/default/files/2023-07/vaccines-asthma-allergies-fact-sheet.pdf>.

PERRY, Andrea, 2023. UK faces measles epidemic. online. In: *UK Home | Daily Mail Online*. Dostupné z: <https://www.dailymail.co.uk/health/article-12258/UK-faces-measles-epidemic.html>. [citováno 2023-10-18].

PETRÁŠ, Marek, 2002a. Alergické reakce - kontraindikace pro očkování. online. 2002-07-01. In: *Vakcíny a očkování*. Dostupné z: <https://www.vakciny.net/document-view?id=769>. [citováno 2023-11-10].

PETRÁŠ, Marek, 2002b. Mýty o očkování: II. část. online. 2002-08-12. In: *Vakcíny a očkování*. Dostupné z: <https://www.vakciny.net/document-view?id=772>. [citováno 2023-11-10].

PETRÁŠ, Marek, 2011a. Nežádoucí účinky po očkování. online. 2011-06-20. In: *Vakcíny a očkování*. Dostupné z: https://www.vakciny.net/AKTUALITY/akt_2011_19.htm. [citováno 2023-11-10].

PETRÁŠ, Marek, 2011b. Skladování vakcín. online. 2011-11-21. In: *Vakcíny a očkování*. Dostupné z: https://www.vakciny.net/AKTUALITY/akt_2011_33.htm. [citováno 2023-10-10].

PETRÁŠ, Marek, 2016. Simultánní imunizace. online. 2016-09-29. In: *Vakcíny a očkování*. Dostupné z: https://www.vakciny.net/principy_ockovani/pr_08.html. [citováno 2023-11-10].

PETRÁŠ, Marek, 2018. Materská imunita. online. 2018-10-14. In: *Vakcíny a očkování*. Dostupné z: <https://www.vakciny.net/materska-imunita-novorozenec>. [citováno 2023-11-10].

POOČKOVÁNÍ, 2023a. Jak předcházet nežádoucím účinkům očkování. online. In: *Po očkování*. Dostupné z: <https://www.poockovani.cz/bezpecneockovani>. [citováno 2023-10-10].

POOČKOVÁNÍ, 2023b. Kontraindikace. online. In: *Po očkování*. Dostupné z: <https://www.poockovani.cz/ucinky/kontraindikace>. [citováno 2023-11-01].

ROZSYPAL, H., 2019. Epidemická dětská obrna - základní fakta v historických souvislostech. Online. 8. 12. 2019 [2019-12-08]. In: *Společnost infekčního lékařství ČLS JEP*. Dostupné z: <https://infektologie.cz/zprava19-55.htm>. [citováno 2023-11-15].

SANCHEZ, Raf a David ROSE, 2010. Dr Andrew Wakefield struck off medical register - Times Online. online. In: *Times Online | News and Views from The Times and Sunday Times*. Archivní kopie dostupná z: Internet Archive (distributor), <http://web.archive.org/web/20100601070035/http://www.timesonline.co.uk/tol/news/uk/article7134893.ece>. [archivováno 2010-06-01]. [citováno 2023-10-12].

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV, 2023. Záškrť (difterie). online. In: *NZIP – Národní zdravotnický informační portál*. ISSN 2695-0340. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/40-zaskrt-difterie>. [citováno 2023-10-10].

VANIŠTA, Jiří, 2021. AP - Poliomyelitida včera, dnes a zítra. online. In: *Asociace polio - úvod*. Dostupné z: <https://postpolio.webnode.cz/odborne-texty/post-poliomyeliticky-syndrom/poliomyelitida-vcera-dnes-a-zitra/>. [citováno 2023-11-11].

VAN JW, 2022. ČTK: Hlášení nežádoucích účinků vakcín proti covidu se pravidelně hodnotí. online. 2022-jaro-. In: *Státní ústav pro kontrolu léčiv*. Dostupné z: <https://www.sukl.cz/ctk-hlaseni-nezadoucich-ucinku-vakcin-proti-covidu-se>. [citováno 2023-10-22].

WHO, 2002. MMR vaccines and autism. online. In: *World Health Organization (WHO)*. Dostupné z: <https://www.who.int/groups/global-advisory-committee-on-vaccine-safety/topics/mmr-vaccines-and-autism>. [citováno 2023-10-21].

WHO, 2023a. Poliomyelitis (polio). Online. In: *World Health Organization (WHO)*. Dostupné z: https://www.who.int/health-topics/poliomyelitis#tab=tab_1. [citováno 2023-11-10].

WILDOVÁ, Olga, 2016. Lékař k mýtům o očkování. Online. 13. září 2016 [2016-09-13]. In: *Medicina.cz - První český zdravotnický portál*. Dostupné z: <https://medicina.cz/clanky/11035/34/Lekar-k-mytum-o-ockovani>. [citováno 2023-06-21].

Seznam tabulek/grafů

Seznamy jsou v práci nepovinné, pokud jsou seznamy v práci uvedeny, je nutné je uvádět jako aktivní odkaz na konkrétní stranu.

Nenalezena položka seznamu obrázků.

Seznam příloh

Příloha A Dotazník

Příloha B Edukační letáček s mýty

Příloha A: Dotazník

Vážené respondentky, vážení respondenti,

Obracím se na Vás s žádostí o vyplnění mého dotazníku, který poslouží jako podklad pro Bakalářskou práci na téma „Informovanost rodičů o povinném a nepovinném očkování kojenců a dětí“. Dovoluji si Vás rovněž požádat o co nejpřesnější a pravdivé vyplnění dotazníku. Účast ve výzkumu je anonymní a dobrovolná. Předem děkuji za Vaši spolupráci a čas, který jste mi věnovali. Kristýna Horáková, studentka Všeobecného ošetrovatelství na Technické univerzitě v Liberci.

1. Zakroužkujte všechny Vám známé infekční onemocnění, kterým se předchází preventabilním doporučeným očkováním (možnost více odpovědí).

- A) Rotarix/ Rotateq
- B) Synflorix/ Prevenar 13/ Vaxneuvance
- C) Bexsero
- D) Varivax
- E) Nimenrix/MenQuadfi
- F) Havrix 720
- G) Gardasil 9
- H) Tetavax
- CH) Vaxzevria
- I) FSME – IMMUN
- J) Vaxigrip Tetra
- K) Shingrix

2. Kolik máte dětí?

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5 a více

3. Měnil se Váš názor na očkování během života s počtem dětí?

- Mám pouze 1 dítě a to nechávám (plánuji) očkovat doporučeným očkováním
- Mám pouze 1 dítě a to NEnechám (plánuji nenechat) naočkovat doporučeným očkováním
- Mám více, než 1 dítě ale doporučená očkování nevyužívám ani u jednoho z dětí
- Mám více, než 1 dítě, u prvního dítěte jsem doporučená očkování neznal/a ale po rozšíření znalostí jsem další dítě/děti nechal/a naočkovat
- Mám více než 1 dítě, první je naočkované většinou doporučených vakcín ale další dítě/děti jsem již naočkovat nenechal/a
- Mám více než 1 dítě, všechny děti jsem nechala (plánuji) nechat naočkovat doporučeným očkováním

4. Obáváte se infekčních onemocnění preventabilních doporučeným očkováním? Pokud ano, co Vás donutilo o některých vakcínách přemýšlet?

- Takových onemocnění se neobávám, pravděpodobnost nákazy je většinou malá a zátěž dítěte vakcínou je zbytečná
- Neobávám a ani upřímně nevím, která to jsou
- Neznám konkrétní typy preventabilních infekcí z doslechu ani ze zdrojů informací (web, zpravodajství, letáky..), ale v ordinaci pediatra anebo z jiných informačních zdrojů se o možnostech rozšířeného očkování snažím informovat
- Ano, znám konkrétní případy onemocnění preventabilních doporučeným očkováním a proto doporučené očkování u vlastních dětí zvažuji
- Ano, znám konkrétní případy onemocnění preventabilních doporučeným očkováním a proto své dítě/své děti vybranými vakcínami nechávám očkovat (uveďte prosím kterými)

5. Kterými vakcínami doporučeného očkování jste nechali naočkovat své dítě/děti? (postačuje uvést název infekčního onemocnění, netřeba uvádět obchodní názvy vakcín, pokud si je nepamätujete)

- Nevyužil/ jsem žádné doporučené očkování
- Využili _____ jsme _____ těchto _____ vakcín:

6. Pokud jste nevyužili (neplánujete využít) doporučená očkování u svých dětí, proč jste se tak rozhodli? (možnost více odpovědí)

- Využili/využijme
- Nemám informace
- Nechci své dítě zatěžovat vakcínou
- Obavy ze zdravotních komplikací a následků
- Cena vakcín
- Své dítě jsem nechal/a očkovat
- Povinná očkování jsou dostačující před infekcemi, které moje dítě/děti mohou ohrozit na životě
- Jiný důvod, uveďte:

7. Co Vás ovlivnilo při rozhodování NEnaočkovat své dítě doporučeným očkováním? (možnost více odpovědí)

- Své dítě/děti jsem nechal/a naočkovat
- Okruh přátel, rodina
- Internetové zdroje
- Víra
- Neznalost těchto očkování
- Komunikace s pediatrem
- Cena
- Důkazy vedlejších účinků vakcín, které jsem viděl/a v médiích
- Jiný důvod, uveďte:

8. Zjišťujete si informace o vakcínách doporučeného očkování nad rámec běžných prohlídek u pediatra? (internet, brožury, letáky..)

- Ano _____ (uveďte _____ prosím zdroj _____ informací): _____ -

- Ne

9. Odkud se k Vám informace o očkování nejčastěji dostávají? (možnost více odpovědí)

- Náhodně z letáků v čekárnách, lékárnách
- Z internetu a médií
- V ordinacích pediatra či ostatních lékařů
- Přátelé, rodina, komunity
- Z jiných zdrojů (uveďte prosím):

10. Slyšeli jste někdy tento mýtus? „Očkování způsobuje autismus, alergie nebo astma.“

- Ne, neslyšel/a
- Ano, slyšel/a jsem toto tvrzení, ale nevěřím tomu, odborné zdroje či konzultace s pediatrem mi problém osvětlili
- Ano slyšel/a jsem toto tvrzení, věřím tomuto názoru a obávám se tohoto účinku

11. Slyšeli jste někdy tento mýtus? „Očkování není tak účinné, například proti HPV nebo chřipce.“

- Ne, neslyšel/a
- Ano, slyšel/a jsem toto tvrzení, ale nevěřím tomu, odborné zdroje či konzultace s pediatrem mi problém osvětlili
- Ano slyšel/a jsem toto tvrzení, věřím tomuto názoru a obávám se tohoto účinku

12. Slyšeli jste někdy tento mýtus? „Vakcíny obsahují zdraví škodlivé zbytkové látky např., formaldehyd, antibiotika, hliník nebo rtuť.“

- Ne, neslyšel/a
- Ano, slyšel/a jsem toto tvrzení, ale nevěřím tomu, odborné zdroje či konzultace s pediatrem mi problém osvětlili
- Ano slyšel/a jsem toto tvrzení, věřím tomuto názoru a obávám se tohoto účinku

13. Slyšeli jste někdy tento mýtus? „Doporučená očkování nejsou důležitá, kdyby byla, byla by povinná.“

- Ne, neslyšel/a
- Ano, slyšel/a jsem toto tvrzení, ale nevěřím tomu, odborné zdroje či konzultace s pediatrem mi problém osvětlili
- Ano slyšel/a jsem toto tvrzení, věřím tomuto názoru a obávám se tohoto účinku

14. Slyšeli jste někdy tento mýtus? „Pokud své dítě necháte naočkovat vakcínou proti rotavirovým nákazám, může se vašemu dítěti poškodit nosní přepážka.“

- Ne, neslyšel/a
- Ano, slyšel/a jsem toto tvrzení, ale nevěřím tomu, odborné zdroje či konzultace s pediatrem mi problém osvětlili
- Ano slyšel/a jsem toto tvrzení, věřím tomuto názoru a obávám se tohoto účinku

15. Slyšeli jste někdy tento mýtus? „Zbytečně se očkuje proti vymýceným nemocem, jako je např. Tetanusm Černý kašel, Obrna.“

- Ne, neslyšel/a
- Ano, slyšel/a jsem toto tvrzení, ale nevěřím tomu, odborné zdroje či konzultace s pediatrem mi problém osvětlili
- Ano slyšel/a jsem toto tvrzení, věřím tomuto názoru a obávám se tohoto účinku

16a. Je Vaše dítě očkované všemi vakcínami povinného očkování? (Pokud máte více dětí, vyplňte prosím zvlášť za každé)

PRVNÍ DÍTĚ

- Ano, nechal/a jsem (plánuji) očkovat všemi vakcínami dle očkovacího kalendáře
- Dítě jsem nechal/a naočkovat, ale některá jsem vynachal/a (plánuji vynechat) –
UVEĎTE JAKÁ:

16b. Je Vaše dítě očkované všemi vakcínami povinného očkování? (Pokud máte více dětí, vyplňte prosím zvlášť za každé)

DRUHÉ DÍTĚ

- Ano, nechal/a jsem (plánuji) očkovat všemi vakcínami dle očkovacího kalendáře
- Dítě jsem nechal/a naočkovat, ale některá jsem vynachal/a (plánuji vynechat) –
UVEĎTĚ JAKÁ:

16c. Je Vaše dítě očkované všemi vakcínami povinného očkování? (Pokud máte více dětí, vyplňte prosím zvlášť za každé)

TŘETÍ DÍTĚ

- Ano, nechal/a jsem (plánuji) očkovat všemi vakcínami dle očkovacího kalendáře
- Dítě jsem nechal/a naočkovat, ale některá jsem vynachal/a (plánuji vynechat) –
UVEĎTĚ JAKÁ:

16d. Je Vaše dítě očkované všemi vakcínami povinného očkování? (Pokud máte více dětí, vyplňte prosím zvlášť za každé)

ČTVRTÉ DÍTĚ

- Ano, nechal/a jsem (plánuji) očkovat všemi vakcínami dle očkovacího kalendáře
- Dítě jsem nechal/a naočkovat, ale některá jsem vynachal/a (plánuji vynechat) –
UVEĎTĚ JAKÁ:

16e. Je Vaše dítě očkované všemi vakcínami povinného očkování? (Pokud máte více dětí, vyplňte prosím zvlášť za každé)

PÁTÉ A VÍCE DĚTÍ

- Ano, nechal/a jsem (plánuji) očkovat všemi vakcínami dle očkovacího kalendáře
- Dítě jsem nechal/a naočkovat, ale některá jsem vynachal/a (plánuji vynechat) –
UVEĎTĚ JAKÁ:

17. Pokud na nějaké očkování vaše dítě/děti NENÍ (nebude) očkované, z jakého důvodu jste se tak rozhodli? (možnost více odpovědí)

- Očkuji své dítě/děti
- Nemám dostatek informací
- Pediatr mi nevěnuje čas na konzultaci
- Obavy ze zdravotních komplikací a následků
- Jiný důvod, uveďte:
-

18. Z jakých zdrojů čerpáte informace o POVINNÉM očkování? (možnost více odpovědí)

- Od pediatra
- Letáky (v lékárně, v čekárně u pediatra)
- Reklama
- Diskuzní fóra
- Rodina/přátelé
- Weby: očkovací centrum.cz, SÚKL, WHO, vakciny.net
- Nevyhledávám informace
- Jiné zdroje, uveďte:

MÝTY A FAKTA

Mýtus: Očkování proti chřipce není tak účinné jak se říká.

- chřipka je velice infekční onemocnění, přenášené se kapénkami
- prevencí proti chřipce je očkování, účinnost vakcíny je závislá na podobnosti kmenů virů ve vakcíně s aktuálně cirkulujícími viry
- cirkulující kmeny a složení vakcíny proti chřipce určuje každý rok WHO (Světová zdravotnická organizace)

Mýtus: Zbytečně se očkuje proti vymýceným nemocem

- aplikace vakcíny se neprovádí pouze tehdy, pokud je nemoc vymýcena po celém světě a to se týká pouze pravých neštovic
- pokud se očkování ukončí předčasně, bude růst % populace, které nebude chráněno a pokud neočkovaný přijde do kontaktu s onemocněním, můžou tak vzniknout epidemie, které známe již z historie

Mýtus: Očkování způsobuje autismus

- tento mýtus, má souvislost se lživou studií, kterou v roce 1998 vydal Andrew Wakefield v britském časopisu Lancet
- vyšetřování britskou lékařskou komorou (General Medical Council) po třech letech důkladných nezávislých studií prokázalo, že studie byla záměrně klamavá
- Andrew Wakefield byl vyškrtnut z lékařského registru a přišel o svou licenci, ale s následky se potýkáme dodnes

Pro podrobnější informace:

www.vakciny.net

www.mzcr.cz/myty-a-fakta-o-ockovani/

www.vakcinace.eu

